

I. STIRI PE SCURT

Integrare Europeană

- Kalman Miszei: Reforma Justiției Impeativă pentru Consens. Radio Europa Liberă. 15.06.2009.
- Consiliul Miniștrilor Afacerilor Externe ai UE a Adoptat Mandatul pentru Viitorul Nou Acord dintre RM și UE. Moldpres. 16.06.2009.
- Reprezentantul Special a UE în R. Moldova a Declarat că Autoritățile de la București Nu Au Fost Implicate în Evenimentele de la 7 aprilie. Vocea Basarabiei. 18.06.2009.
- Președintele Vladimir Voronin a Purtat, în Serbia, Discuții cu Omologii Săi din Europa Centrală. Moldpres. 19.06.2009.
- Voronin Acuză UE de Conțină de Fier. Jurnal TV. 22.06.2009.
- “Foaia de Parcurș” Discutată la Bruxelles cu Experți din Moldova. Centrul Independent de Jurnalism. 25.06.20.

România– Republica Moldova

- Reuniune la MAE Roman pe Tema R.Moldova. Interlic. 17.06.2009.
- România Susține Republica Moldova. Timpul. 25.06.2009.
- Vizele pentru Români Vor Fi Scoase Doar După ce Europa va Scoate Vizele pentru Moldoveni. Unimedia. 25.06.2009.
- România și Polonia cer UE să Monitorizeze Alegerile din R. Moldova. Jurnal TV. 24.06.2009.
- România Facilitează Interconexiunea cu Sistemul Energetic al Moldovei. Economist. 24.06.2009.

Rusia – Republica Moldova

- Zinaida Greceanii a Vorbit la Telefon cu Vladimir Putin. NewsIn. 16.06.2009.
- Președintele R. Moldova a Avut o Întrevedere cu Omologul său Rus. Moldpres. 22. 06.2009.
- RUSIA Va Acorda Moldovei un Grant în Valoare de 20 mil. Dolari SUA pentru Restabilirea Sediului Parlamentului. InfoMarket. 24.06.2009.

SUA – Republica Moldova

- Președintele în Exercițiu al RM a Examinat cu Ambasadorul SUA Subiectul Dezvoltării Relațiilor Moldo-Americane. NewsMoldova. 25.06.2009.

Cooperarea Regională

- Cea de a 42-a Reuniune a Consiliului Economic al CSI s-a Desfășurat la Chișinău. Moldpres. 19.06.2009.
- Un Program Comun de Măsură Anticriză CSI se Află în Proces de Elaborare. Infotag. 20.06.2009.
- Cursul spre Extinderea Integrării Economice în Cadru CSI. Economist. 24.06.2009.
- OSCE/BIDDO Încep să Monitorizeze Campania Electorală. Info-Prim Neo. 26.06.2009.

Conflictul Transnistrean

- Delegația Transnistreană din CUC Cere Suplimentarea Contingentului Rus în Forțele Comune de Pacificatori. Info-Prim-Neo. 19.6.2009.
- Reglementarea Transnistreană Rămâne o Prioritate. Infotag. 24.05.2009.

II. OPINII, COMENTARII, INTERVIURI

1. Interviu cu Ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene Andrei Stratan: „În Ultimul Timp se Întâmplă Lucruri Foarte Stranii...”. Timpul. 19.06.2009.
2. Louis O’Neill: “Criza moldoveană, Oportunitate pentru Uniunea Europeană”. Radio Europa Liberă. 12.06.2009.
3. Declarația Comună a Partidelor Politice de Opoziție Parlamentare privind Necesitatea Depășirii Crizei Politice prin Adoptarea Foii de Parcurș pentru Buna Funcționare a Instituțiilor Democratice și Integrare Europeană. Communicate.md. 15.06.2009.
4. Condiționările UE și Condiționările Comuniștilor. Interviu cu Grigore Petrenco, Vice-Președintele Parlamentului RM. Radio Europa Liberă. 16.06.2009.
5. Un Mesaj Clar din Partea UE. Interviu cu George Dura, Expert CEPS. Radio Europa Liberă. 16.06.2009.
6. Experții Consideră că Ajutorul Financiar Promis de Moscova Nu Va Rezolva Problemele Economice și Va Îndepărta Chișinăul de UE. NewsIn. 23.06.2009.
7. Interviu cu Eugen Revenco, Asociația pentru Politică Externă: Tribut de Devotament, Exces de Zel, Stil Buruienos în Dialogul cu Federația Rusă. Radio Europa Liberă. 22.06.2009.
8. Tratatul Moldo-Roman de Frontieră – un Tratat Tehnic pe care Oficialii de la Chișinău îl Politizează Inutil. Interlic. 19.06.2009.

I. ȘTIRI PE SCURT

15 iunie	Consiliul Miniștrilor Afacerilor Externe ai UE a adoptat mandatul Privind viitorul nou accord dintre RM și UE
19 iunie	Vladimir Voronin a participat la lucrările Summit-ului Șefilor de Stat din Europa Centrală desfășurate la Novi Sad, Serbia
19 iunie	La Chișinău s-a desfășurat lucrările Consiliului Economic al CSI
22 iunie	Președintele R. Moldova a efectuat o vizită de lucru la Moscova unde s-a întâlnit cu omologul său rus Dmitrii Medvedev și Președintele Guvernului Federației Ruse Vladimir Putin
25 iunie	Președintele R. Moldova l-a primit pe Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al SUA, în R. Moldova Asif J. Chaudhry

Integrarea Europeană

1. Kalman Miszei: Reforma Justiției Impeativă pentru Consens. Radio Europa Liberă. 15.06.2009.

Reprezentantul special al Uniunii Europene la Chișinău, Kalman Miszei a vorbit luni, 15 iulie, la o masă rotundă, organizată de Fundația Eurasia și de Fundația pentru promovarea reformelor în justiție, securitate și apărare, despre necesitatea avansării reformei judiciare moldovenești ca un imperativ în atingerea unui consens național, vital, în opinia sa, după ce societatea s-a divizat în urma evenimentelor din 7 aprilie. „Republica Moldova are un număr record de cauze pierdute la CEDO și acest lucru vorbește despre faptul că există o problemă în ce privește independența anchetatorilor, procurorilor și judecătorilor”, a declarat Kalman Miszei în deschiderea sesiunii de discuții. El a adăugat: „încălcările drepturilor omului după violențele din 7 aprilie subliniază necesitatea unor măsuri urgente cum ar fi subordonarea izolatoarelor de detenție preventivă Ministerului Justiției și nu celui de Interne, cum e în prezent”. Uniunea Europeană, a mai spus Kalman Miszei, așteaptă ca Moldova să demonstreze în practică atașamentul său față de valorile europene ale democrației, buneii guvernări, respectarea drepturilor omului, „supremația legii”. După sesiunea de discuții, solicitat de Europa Liberă, Kalman Miszei a declarat că evenimentele de după alegeri au divizat societatea moldovenească și acum ar fi nevoie de un consens național: "Noi înțelegem aprofundarea reformei în justiție ca unul din cele mai importante instrumente în atingerea unui consens democratic în societate. Cetățenii trebuie să aibă încredere în tot sistemul de justiție al statului, începând cu poliția și continuând cu procuratura și instanțele judecătorești. Aceste structuri trebuie să câștige încrederea oamenilor în independența și în capacitatea lor de a-i apăra și a le apăra drepturile." [...]

<http://www.europalibera.org/content/article/1757623.html>

2. Consiliul Miniștrilor Afacerilor Externe ai UE a Adoptat Mandatul pentru Viitorul Nou Acord dintre RM și UE. Moldpres. 16.06.2009.

Consiliul Miniștrilor Afacerilor Externe ai UE, reunit la Luxemburg la 15 iunie, a adoptat Concluziile sale privind Republica Moldova, prin care UE își reiterează angajamentul puternic pentru consolidarea în continuare a relațiilor cu RM. Astfel, UE este dispusă să acorde sprijin consolidat Republicii Moldova în continuarea reformelor politice și economice, o atenție specială urmînd a fi acordată democrației și statutului de drept, inclusiv prin lansarea unui "pachet comprehensiv" de acțiuni în acest sens. [...]

<http://www.consilium.europa.eu/uedocs/NewsWord/en/gena/108527.doc>

3. Reprezentantul Special a UE în R. Moldova a Declarat că Autoritățile de la București Nu Au Fost Implicate în Evenimentele de la 7 aprilie. Vocea Basarabiei. 18.06.2009.

Reprezentantul Special al Uniunii Europene în Republica Moldova, Kalman Mizsei, a declarat într-un interviu pentru postul de televiziune online JURNAL TV ca Uniunea este sigura ca autoritatile romane nu au fost implicate in evenimentele din 7 aprilie de la Chisinau. "Suntem siguri ca autoritatile de la Bucuresti nu au fost implicate in evenimentele de la 7 aprilie, de la Chisinau si pana la aceasta ora, Uniunea Europeana nu a vazut nici un fel de probe care ar demonstra contrariul", a declarat Mizsei, citat de Jurnal de Chisinau. "Este trist ca relatiile moldo-romane au degradat in asa mod. Speram ca acestea se vor ameliora cat mai curand posibil, pentru ca Romania este unul din cei mai importanti parteneri economici ai R.Moldova", a mai spus in context oficialul european. Referindu-se la decizia autoritatilor de la Chisinau de a impune regim de vize pentru cetatenii Romaniei, Mizsei a spus ca este o problema

dureroasa, indemnand autoritatile moldovenesti sa anuleze acest regim de vize. De asemenea, Mizsei a chemat Chisinaul sa trateze Romania ca un stat al UE, cetatenii caruia se bucura de regim fara vize pentru R.Moldova.
<http://www.jurnaltv.md/index.php?article=2769>

4. Președintele Vladimir Voronin a Purta, în Serbia, Discuții cu Omologii Săi din Europa Centrală. Moldpres. 19.06.2009.

În cadrul lucrărilor Summitului Șefilor de Stat din Europa Centrală desfășurat vineri, 19 iulie, la Novi Sad /Serbia/, Președintele Republicii Moldova, Vladimir Voronin, a avut o întrevedere cu omologul său ceh, Vaclav Klaus. [...] Șeful statului a exprimat grațitudine autoritățile cehe pentru suportul acordat țării noastre în realizarea aspirațiilor de integrare europeană a Republicii Moldova, inclusiv în perioada exercitării președinției Republicii Cehe în UE. Președintele a apreciat atenția acordată de Președinția Cehă a UE evoluțiilor din Republica Moldova după alegerile parlamentare din 5 aprilie 2009, subliniind importanța vizitei efectuate la Chișinău, în luna aprilie curent, de către Prim-ministrul în exercițiu al Republicii Cehia, Mirek Topolánek, pentru deblocarea crizei politice din țara noastră. [...] La rîndul său, Vaclav Klaus a reafirmat existența unor relații foarte bune de colaborare și prietenie dintre Republica Moldova și Republica Cehă, exprimînd disponibilitatea țării sale de a acorda și pe viitor Republicii Moldova toată susținerea în eforturile ei de realizare a opțiunii europene. [...] În cadrul lucrărilor Summitului Șefilor de Stat din Europa Centrală, Președintele Republicii Moldova a mai purtat discuții cu Președintele Italiei, Giorgio Napolitano, cu Președintele Bulgariei, Gheorghe Pîrvanov, cu Președintele Austriei, Heinz Fischer, cu Președintele Serbiei, Boris Tadić, și cu Președintele Croației, Stjepan Mesić.

**Alocuțiunea Domnului Vladimir Voronin, Președintele în Exercițiu al Republicii Moldova, la Summitul Șefilor de Stat din Europa Centrală <http://www.president.md/press.php?p=1&s=7192>(=rom*

5. Voronin Acuză UE de Cortină de Fier. Jurnal TV. 22.06.2009.

Președintele în exercițiu al Republicii Moldova, Vladimir Voronin a acuzat, sâmbătă, UE că ridică o cortină de fier pentru a-i ține la distanță țara și a cerut Bucureștiului să nu mai furnizeze pașapoarte românești moldovenilor.
<http://www.jurnaltv.md/index.php?article=2806>

6. “Foaia de Parcurs” Discutată la Bruxelles cu Experți din Moldova. Centrul Independent de Jurnalism. 25.06.20.

În zilele de 16-19 iunie 2009, mai mulți lideri ai societății civile și think tankurilor au vizitat instituțiile europene de la Bruxelles pentru a prezenta ultimele evoluții politice de la Chișinău, solicitând o implicare mai largă a Uniunii Europene în efortul de democratizare a Republicii Moldova. Din acest grup au făcut parte experți ai IDIS Viitorul, Centrului Credo, Centrului Independent de Jurnalism și ai altor think tankuri, care au elaborat, la începutul lunii mai, Foaia de parcurs pentru reconciliere și integrare europeană, avînd drept scop asigurarea condițiilor necesare pentru organizarea de alegeri legitime, restabilirea statului de drept și urmarea traseului de integrare europeană a Republicii Moldova în spațiul comunitar al UE. Misiunea de informare a UE a inclus întâlniri la nivel înalt cu reprezentanți politici ai noului Parlament European, șefi de cabinet ai Comisarului pentru extindere Benita Ferrero Waldner, ai Comisarului Javier Solana, șefi de departamente ai Comisiei Europene și reprezentanți ai grupurilor politice majoritare. Agenda discuțiilor purtate în cadrul instituțiilor europene s-a axat în temei pe situația politică, economică și socială din Republica Moldova, din perspectiva viitoarelor alegeri anticipate și a presiunilor cu care se confruntă, în aceste zile, structurile societății civile și ale statului de drept. [...] În acest context, reprezentanții societății civile din Republica Moldova au salutat decizia Consiliului Miniștrilor de Externe al UE de a condiționa evoluția dialogului politic UE – RM de calitatea progreselor democratice și de soluționare a crizei politice, asigurând integritatea și corectitudinea scrutinului pentru alegerile anticipate din 29 iulie 2009. Experții societății civile au formulat propuneri concrete și căi de facilitare a procesului electoral în Republica Moldova, de diminuare a riscurilor de instalare a unui model totalitar de guvernare, definit prin impunerea unui singur partid contopit cu structurile statului, după modelul regimului sovietic. În calitate de acțiuni concrete, autorii Foii de parcurs au solicitat autorităților europene delegarea unei Misiuni de observare pentru alegerile din 29 iulie, conduse de o personalitate politică importantă din UE, cu funcția de a coordona asistența oferită de Uniunea Europeană în crearea condițiilor libere, egale și democratice pentru alegerile parlamentare din Republica Moldova, în corespundere cu recomandările Rezoluției Parlamentului European.

România – Republica Moldova

7. Reuniune la MAE Roman pe Tema R.Moldova. Interlic. 17.06.2009.

Ministrul de extern Cristian Diaconescu s-a întâlnit la 17 iunie curent, la sediul MAE cu secretarii de stat din minister pentru a discuta despre evoluția relațiilor cu R.Moldova și despre cazul românului împușcat în Italia. [...] Cristian Diaconescu, care a participat la reuniunea miniștrilor UE de la Luxemburg, declarase luni că UE a luat o poziție fermă față de R. Moldova. "La cererea României, negocierea unui nou acord nu va avea loc până când Chișinăul nu va corecta politica de vize față de România. [...] Sunt niște concluzii foarte puternice. Pe fundalul acestor concluzii, Consiliul UE - R. Moldova, care trebuia să aibă loc mâine (marți, n.r.), nu se mai ține", a declarat ministrul.

8. România Susține Republica Moldova. Timpul. 25.06.2009.

Secretarul de stat în Ministerul Afacerilor Externe (MAE) de la București, Bogdan Mazuru, care s-a întâlnit, la 23 iunie, cu reprezentantul special al UE pentru R. Moldova, Kalman Mizsei, i-a transmis acestuia că România susține apropierea Chișinăului de UE. Cei doi oficiali au discutat, potrivit unui comunicat MAE, despre aspecte de actualitate ale relațiilor UE - R. Moldova, precum adoptarea Concluziilor Consiliului de Afaceri Generale și Relații Externe din 15 iunie curent referitoare la R. Moldova. La solicitarea României, Consiliul a condiționat lansarea efectivă a negocierilor pentru un nou acord de asigurarea unui tratament egal pentru toți cetățenii statelor membre în materie de vize, subliniind totodată importanța respectării de către R. Moldova a principiului relațiilor de bună vecinătate. Secretarul de stat Bogdan Mazuru a reafirmat, în cadrul întâlnirii cu Mizsei, hotărârea fermă a României de a sprijini R. Moldova în eforturile sale pe calea apropierei de UE și a consolidării reformelor democratice, un pas esențial în acest sens reprezentându-l însă organizarea de alegeri libere și corecte. De asemenea, cei doi au reafirmat necesitatea identificării și convenirii unei soluții durabile și echitabile pentru problema transnistreană, care să respecte independența, suveranitatea și integritatea teritorială a R. Moldova, în cadrul procesului de negocieri în formatul „5+2”.

9. Vizele pentru Români Vor Fi Scoase Doar După ce Europa va Scoate Vizele pentru Moldoveni. Unimedia. 25.06.2009.

Președintele Republicii Moldova, Vladimir Voronin, a declarat că vizele pentru cetățenii români vor fi scoase numai după ce Europa va elimina vizele pentru cetățenii moldoveni. Președintele Voronin, care a fost, la 22 iunie, la Moscova, a susținut la 24 iunie, o conferință de presă a cărei temă a fost "Alegerile parlamentare anticipate și statalitatea moldovenească". În cursul conferinței, el s-a referit de mai multe ori la România, spre care a arătat acuzator, în legătură cu presupusa implicare în protestele din 7 aprilie și cu faptul că nu a semnat Acordul de frontieră cu R. Moldova. Întrebat când va ridica Republica Moldova vizele pentru români, el a spus: "Vizele pentru români vor fi eliminate doar după ce Europa va scoate vizele pentru moldoveni". Vladimir Voronin a declarat că România "a intrat șmecherește în NATO", pentru că nu a semnat Acordul de frontieră cu Republica Moldova. Referindu-se tot la România, dar în legătură cu protestele din 7 aprilie, Voronin a spus că Procuratura are probe, dar a refuzat să spună care sunt acestea. De asemenea, președintele în exercițiu al R. Moldova și-a reluat atacurile la adresa lui Traian Băsescu, reproșându-i declarația făcută în mai la Piatra Neamț, în legătură cu Pactul Ribbentrop-Molotov. "Moldova este o creatură a pactului Ribbentrop-Molotov, ce fel de declarație e asta?!", a spus Voronin, potrivit UNIMEDIA. Voronin a criticat opoziția pentru că nu a condamnat "declarațiile unioniste" ale lui Traian Băsescu. "Eu nu am auzit ca opoziția să condamne declarațiile unioniste ale lui Traian Băsescu", a declarat Voronin.

10. România și Polonia cer UE să Monitorizeze Alegerile din R. Moldova. Jurnal TV. 24.06.2009.

România și Polonia au cerut statelor membre UE, la ultimul Consiliu European, din 16 iunie, să își desemneze observatori pentru alegerile din R. Moldova, fiind importantă o monitorizare atentă și din timp a acestui proces, a declarat ministrul român de Externe, Cristian Diaconescu.

11. România Facilitează Interconexiunea cu Sistemul Energetic al Moldovei. Economist. 24.06.2009.

Transportatorul național de energie electrică Transelectrica din România a pus, la 23 iunie, în funcțiune axul de 400kV Moldova, re tehnologizând stațiile Gutinaș, Bacău Sud, Roman Nord și Suceava, printr-o investiție de aproape 24 mil. Euro. Lucrările au fost efectuate de consorțiul de firme format din Areva Energie Technik

GmbH (Germania) și Electromontaj (România), iar axul a fost transformat de la o tensiune de 220 kV. Finanțarea a fost asigurată în proporție de 80% de către Banca Mondială printr-un credit în cadrul Programului Pieței de Electricitate a României și de 20% din surse proprii Transelectrica. [...] De asemenea, acest ax va permite interconexiunea cu Republica Moldova de 400kV, printr-o viitoare linie Suceava-Bălți și, totodată, interconexiunea cu sistemul energetic al Ucrainei. Anterior ministrul adjunct al Economiei și Comerțului, Tudor Copaci, a declarat pentru ECONomist că în prezent se duc negocieri cu România și Ucraina privind construcția liniilor electrice de interconexiune Novodnestrovsk-Costești (în loc de Novodnestrovsk-Bălți) și Costești-Suceava, în loc de Bălți-Suceava. [...]

Rusia – Republica Moldova

12. Zinaida Greceanii a Vorbii la Telefon cu Vladimir Putin. NewsIn. 16.06.2009.

Premierul moldovean Zinaida Greceanii a avut luni seară, 15 iunie, o discuție la telefon cu omologul său rus Vladimir Putin, în aceeași zi în care a fost dizolvat Parlamentul de la Chișinău, informează site-ul Guvernului rus. Discuția a avut loc la inițiativa lui Greceanii, precizează Guvernul rus. Au fost discutate "o serie de probleme economico-comerciale în cooperarea dintre cele două țări", precizează comunicatul extrem de sumar publicat pe site-ul Guvernului de la Moscova. Este de remarcat faptul că discuția a intervenit la câteva ore după ce președintele în exercițiu al Republicii Moldova semnase decretul de dizolvare a Parlamentului și fixase alegerile anticipate pentru 29 iulie, pentru prima oară în istorie într-o zi lucrătoare. Tot luni avusese loc ultima ședință a Parlamentului moldovean, în care majoritatea comunistă a finalizat niște modificări importante ale codului electoral. Astfel, a fost decisă scăderea pragului electoral de la 6% la 5% și reducerea numărului de participanți la votare necesar validării alegerilor, de la jumătate la o treime. O altă modificare spune că dacă prezența la votare este sub o treime, alegerile repetate sunt validate indiferent de numărul de cetățeni prezenți la urne. Modificările au fost operate în condițiile în care legislația moldoveană interzice modificarea Codului Electoral cu șase luni înaintea scrutinului. [...]

13. Președintele R. Moldova a Avut o Întrevedere cu Omologul său Rus. Moldpres. 22. 06.2009.

În cadrul vizitei de lucru efectuate, la 22 iunie, la Moscova, Președintele Republicii Moldova, Vladimir Voronin, a avut o întrevedere cu Președintele Federației Ruse, Dmitri Medvedev. În declarația de presă făcută înaintea întrevederii, Dmitri Medvedev a remarcat semnificația efectuării vizitei președintelui moldovean la Moscova, în ziua în care este marcată aniversarea a 68 de ani de la începutul Marelui Război pentru Apărarea Patriei. Ziua de astăzi este o zi a tristeții și a comemorării victimelor războiului, a declarat Dmitri Medvedev, menționând că cetățenii celor două țări trăiesc aceleași emoții pe data de 22 iunie și că pe popoarele rus și moldovenesc le leagă lupta comună împotriva fascismului și eforturile comune de menținere a păcii pe meleagurile noastre. Șeful statului rus și-a exprimat satisfacția în legătură cu posibilitatea de a discuta cu Președintele Moldovei diverse probleme de interes comun, inclusiv cele vizînd situația economică dificilă din regiune. În același context, Dmitri Medvedev a remarcat că întîlnirea oferă posibilitatea de a examina chestiuni din domeniul cooperării comercial-economice dintre Republica Moldova și Federația Rusă, precum și de ordin politic și regional. Dmitri Medvedev a menționat că autoritățile ruse au urmărit cu atenție evenimentele care s-au desfășurat în Republica Moldova după alegerile parlamentare din 5 aprilie, au trăit împreună că conducerea Moldovei aceste clipe și o sprijină în eforturile ei de a menține ordinea constituțională în țară, care este un stat independent și suveran. [...] Vladimir Voronin a exprimat profundă recunoștință conducerii Federației Ruse pentru suportul moral și politic acordat autorităților legale ale Moldovei în situația politică dificilă în care s-a aflat țara noastră după alegerile din 5 aprilie. Apreciem înalt această poziție, exprimată clar și la momentul oportun, a mai declarat Președintele. [...]

14. Rusia Va Acorda Moldovei un Grant in Valoare de 20 mil. Dolari SUA pentru Restabilirea Sediului Parlamentului. InfoMarket. 24.06.2009.

O declarație în acest sens a făcut președintele Vladimir Voronin într-o conferință de presă susținută miercuri, 24 iunie. Potrivit lui, se prevede că aceste mijloace vor compensa parțial cheltuielile realizate în aceste scopuri din bugetul de stat și vor fi suficiente pentru executarea tuturor lucrărilor de construcție și montaj. Potrivit lui Vladimir Voronin, acest grant va veni în țară operativ. Președintele a menționat că vizita la Moscova vine să confirme lupta Moldovei pentru stabilitatea și suveranitatea economică. Vladimir Voronin a declarat că este recunoscător partenerilor ruși pentru faptul că ei au înțeles situația, în care s-a pomenit Moldova după

evenimentele din 7 aprilie. „Prietenul la nevoie se cunoaște. Rusia a demonstrat că nu-i este indiferentă soarta noastră”, a subliniat președintele. Șeful statului a comunicat de asemenea că au fost ridicate toate restricțiile la exportul mărfurilor din Moldova. În afară de aceasta, șeful statului a reiterat disponibilitatea autorităților ruse de a proceda neîntârziat la implementarea unui pachet de legi vizând apărarea drepturilor cetățenilor noștri care lucrează în Rusia.

SUA – Republica Moldova

15. Președintele în Exercițiu al RM a Examinat cu Ambasadorul SUA Subiectul Dezvoltării Relațiilor Moldo-Americane. NewsMoldova. 25.06.2009.

Diverse aspecte vizînd dezvoltarea cooperării moldo-americane pe multiple planuri, inclusiv privind colaborarea în implementarea Planului Preliminar de Țară și perspectiva semnării acordului Compact al Corporației „Provocările Mileniului” din SUA, au fost examinate joi de Președintele în exercițiu al RM Vladimir Voronin cu Ambasadorul SUA Asif J. Chaudhry. Subiectele discuției s-au referit de asemenea la evoluția evenimentelor din Republica Moldova și apropiatele alegeri parlamentare anticipate. Vladimir Voronin și Asif J. Chaudhry au fost unanimi în ideea privind importanța asigurării caracterului liber și corect al alegerilor parlamentare, a libertății mass-media, atât pentru consolidarea democrației în țara noastră, cât și din punct de vedere al imaginii Republicii Moldova în lume.

Cooperarea Regională

16. Cea de a 42-a Reuniune a Consiliului Economic al CSI s-a Desfășurat la Chișinău. Moldpres. 19.06.2009.

Colaborarea statelor membre ale Comunității Statelor Independente /CSI/ în ceea ce privește dezvoltarea coridoarelor internaționale de transport, sistemele energetice, luarea măsurilor anticriză sînt cîteva dintre principalele chestiuni care au fost discutate la cea de-a 42-a Reuniune a Consiliului Economic al CSI, care și-a ținut lucrările, la 19 iunie, în premieră, la Chișinău. Prezentă la deschiderea evenimentului, prim-ministrul Republicii Moldova, Zinaida Greceanîi, a subliniat însemnătatea acestui organism pentru rezolvarea celor mai importante probleme economice și sociale. Greceanîi a accentuat necesitatea intensificării pe viitor a colaborării, în special, în privința dezvoltării regionale, a liberalizării comerțului etc. Prim-vicepremierul Igor Dodon, ministru al Economiei și Comerțului, i-a informat pe participanții la reuniune despre măsurile anticriză care urmează a fi luate de Moldova și anume acordarea lichidităților pentru susținerea sectorului real, liberalizarea exporturilor, reducerea cu 20% a cheltuielilor bugetare, modificarea taxelor fiscale etc. Dodon a mai menționat și pronosticul Ministerului Economiei referitor la evoluția indicilor macroeconomici în anul curent. Astfel, în 2009, în Moldova se prognozează o micșorare a Produsului Intern Brut cu 5%, înregistrarea unui nivel al inflației sub 6%, reducerea investițiilor străine directe cu 30% etc. [...] În afară de R. Moldova, la reuniune au mai participat delegații din nouă state CSI: Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Kazahstan, Kîrgîzstan, Rusia, Tadjikistan și Ucraina.

17. Un Program Comun de Măsuri Anticriză CSI se Află în Proces de Elaborare. Infotag. 20.06.2009.

Comunitatea Statelor Independente (CSI) elaborează la moment un program comun de măsuri anticriză, a declarat Serghei Lebedev, președintele comitetului executiv al CSI, în cadrul Consiliului economic al CSI ce s-a reunit la Chișinău, la 19 iunie. Potrivit lui, schimburile comerciale între țările Comunității s-au redus drastic ca urmare a crizei financiare. Programul fiind menit să redreseze situația. Lebedev a menționat că problema a fost discutată la conferințele miniștrilor finanțelor din țările CSI, de asemenea, la reuniunea, de la Astana, a șefilor de guverne. Pentru septembrie 2009, este programată o nouă conferință a miniștrilor de finanțe care, în baza propunerilor țărilor comunitare, urmează să definitiveze un program comun de măsuri anticriză pentru statele – membre. Lebedev a spus că o serie de propuneri au fost prezentate, dar acestea necesită reactualizate, deoarece situația în majoritatea țărilor, în ultimele luni, s-a agravat. Printre propunerile înaintate demnitarul comunitar a menționat identificarea de noi investiții pentru susținerea sectorul real al economiei, în primul rînd, a infrastructurii și businessului mic și mijlociu, precum se face în Armenia, Moldova, Tagikistan. O altă propunere ține de menținerea stabilității sistemului bancar, reducerea costului la creditele acordate agenților economici, în special celor ce activează în sectoarele agricol și industrial, prin subsidare de către stat a unei părți din credite sau a ratei dobânzii la acestea. [...]

18. Cursul spre Extinderea Integrării Economice în Cadrul CSI. Economist. 24.06.2009.

„CSI se transformă treptat într-o structură regională funcțională”, a declarat prim-ministrul Republicii Moldova, Zinaida Greceanăi la deschiderea celei de-a 42-a Reuniuni a Consiliului Economic al CSI, care și-a ținut lucrările, în premieră, la Chișinău la 19 iunie 2009. I-a ținut isonul și prim-vicepremierul Igor Dodon, ministru al Economiei și Comerțului, care pe lângă faptul că i-a informat pe participanții la reuniune despre măsurile anticriză care urmează a fi luate de Moldova, a ținut să declare că în ultimele trei luni în cadrul CSI evoluția proceselor de integrare economică s-a accelerat substanțial. Mai mult. Igor Dodon în prezentarea sa a ținut să menționeze și faptul că Federația Rusă a coborât pe locul patru în topul celor mai importanți investitori străini în economia Moldovei, cedând în fața Olandei, Ciprului și Italiei, sugerând părți ruse că și acest loc ar putea fi pierdut dacă nu se iau măsuri. [...]

19. OSCE/BIDDO Încep să Monitorizeze Campania Electorală. Info-Prim Neo. 26.06.2009.

Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (BIDDO) a început vineri, 26 iunie, să monitorizeze campania electorală pentru alegerile parlamentare din 29 iulie. Anunțul a fost făcut de către șeful misiunii de observatori, Boris Frlec. Acesta a declarat că misiunea își începe lucrările cu întârziere de aproape o săptămână. „Nu este în totalitate vina noastră. Motivul constă în unele probleme pe care le-au avut colegii de-ai noștri, care au avut nevoie de viză pentru a veni în RM”, a precizat oficialul. Deocamdată, la Chișinău au venit 13 observatori internaționali din 12 țări. Alți 20 de observatori pe termen lung vor fi dislocați pe teritoriul țării până la 30 iulie. Totodată, BIDDO a solicitat statelor participante OSCE să delegeze încă 200 de observatori care vor monitoriza doar ziua alegerilor și centralizarea voturilor. „Responsabili din cadrul Ministerului Afacerilor Interne au dat asigurări că problema vizelor a fost rezolvată”, a spus Tatiana Bogushevich, consultant pentru alegeri. „Urmează să vedem”, a adăugat aceasta. Boris Frlec a mai spus că nu vede necesar concentrarea atenției asupra neregulilor constatate la scrutinul din 5 aprilie. „Suntem aici ca să monitorizăm cât mai obiectiv alegerile din 29 iulie și vom lua în calcul orice sesizare de la orice actor implicat în acest proces. Nu am venit în Moldova cu o opinie preconcepțată”, a specificat șeful misiunii de observatori. Misiunea va emite două rapoarte preliminare, imediat după alegeri, în care vor spune despre observațiile pre-electorale și din ziua alegerilor, iar raportul final va fi lansat abia după 8 săptămâni de ziua alegerilor. Misiunea OSCE/BIDDO de Observare a alegerilor și Misiunea OSCE în Moldova operează în bază de mandate diferite.

Conflictul Transnistrean

20. Delegația Transnistreană din CUC Cere Suplimentarea Contingentului Rus în Forțele Comune de Pacificatori. Info-Prim-Neo. 19.6.2009.

Delegația transnistreană cere Comisiei Unificate de Control (CUC) să se adreseze Federației Ruse pentru suplimentarea contingentului rus în forțele comune de pacificatori. Subiectul a fost discutat, din nou, la ședința CUC din 18 iunie. „Ultima dată delegația transnistreană a cerut revenirea la vechea formulă a contingentului rus în forțele comune de pacificatori în septembrie anul trecut, după agresiunea armată a Georgiei împotriva Osetiei de sud. După nouă luni nu a parvenit nici un răspuns, fapt care a determinat delegația transnistreană să facă o nouă cerere în acest sens”, scrie agenția transnistreană „Olvia-press”. Agenția notează că decizia de a reduce contingentul rus, dar și a capacităților de înarmare ale acestora, a fost luată benevol după convenția de la Odesa, din 1998, prin care structurile moldovenești și transnistrene s-au obligat să facă același lucru. Partea moldovenească a refuzat examinarea cererii. Observând în textul acestia repere despre Osetia de Sud, reprezentanții Moldovei au declarat că nu au de gând să se ocupe de probleme politice. Pe de altă parte, delegația transnistreană susține că fortificarea contingentului de pacificatori este orientată doar spre intensificarea operațiunii pacificatoare. „Aici nu este vorba despre politică. Nu putem să nu luăm în vedere experiența altor operațiuni pacificatoare, inclusiv cea din Osetia de Sud, la fel cum nu putem să nu luăm în calcul evenimentele ce au loc în lume”, a comentat Oleg Beleakov, șeful delegației transnistrene din CUC, citat de „Olvia-press”.

21. Reglementarea Transnistreană Rămâne o Prioritate. Infotag. 24.05.2009.

Președintele în exercițiu al Moldovei, Vladimir Voronin, a declarat că reglementarea transnistreană rămâne o prioritate pentru Chișinău. Despre aceasta el a declarat miercuri, 24 iunie, în cadrul unei conferințe de presă în

calitate de președinte al Partidului Comuniștilor. "Noi pledăm pentru reluarea negocierilor și soluționarea problemei în formatul "5+2". Noi niciodată nu am renunțat și nu vom renunța la Transnistria și nici la cetățenii noștri din stînga Nistrului", a spus Voronin. Potrivit lui, dezordinile de la Chișinău au afectat negativ procesul reglementării transnistrene, deoarece au oferit un pretext liderul transnistrean Igor Smirnov să declare că "Chișinăul nu-și poate soluționa problemele sale, dar vrea să le rezolve pe cele transnistrene".

II. OPINII, COMENTARII, INTERVIURI

1. **Interviu cu Ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene Andrei Stratan: „În Ultimul Timp se Întâmplă Lucruri Foarte Stranii...”. Timpul. 19.06.2009.**

Vicepremierul Andrei Stratan, ministru al Afacerilor Externe și Integrării Europene, nu se regăsește în lista electorală a PCRМ pentru alegerile anticipate. Astfel, după ce a afirmat, pentru TIMPUL, că nu-l va trăda pe Vladimir Voronin, ministrul însuși s-a pomenit trădat peste noapte. Potrivit surselor noastre, comuniștii au luat decizia de a-l scoate din liste pe Stratan la plenara de miercuri a CC al PCRМ, anume ca urmare a declarațiilor sale făcute pentru TIMPUL, precum că el va rămâne cu Voronin, dar nu cu comuniștii. În interviul de mai jos, pe care ni l-a acordat cu o zi mai devreme, Stratan încă se prezintă ca un aprig susținător al președintelui în exercițiu. Cu toate acestea, el relatează despre intențiile insistente ale lui Mark Tkaciuk (supranumit „eminența cenușie” a lui Voronin) de a-l exclude din viața politică. Ministrul încă se abține să vorbească despre viitorul său politic.

Întrebare: Dle ministru, ați declarat anterior că veți rămâne cu Voronin, dar nu cu comuniștii. Pentru multă lume, însă, Voronin este egal cu PCRМ. Cum să vă înțelegem afirmația?

Andrei Stratan: Eu am într-adevăr o atitudine deosebită față de V. Voronin, cu care am avut, în ultimii opt ani, o activitate comună foarte interesantă și pozitivă, cu deschiderea unor noi posibilități pentru RM. Cu comuniștii, însă, nu pot să rămân în sensul de a îndeplini hotărârile plenarei sau ale congresului PCRМ. Eu nu sunt membru de partid, dar dl Voronin este pentru mine președintele RM și, evident, voi îndeplini în continuare indicațiile sale. Acest lucru trebuie să-l înțeleagă inclusiv cei care stau la cârma PCRМ, pentru că Ministerul Afacerilor Externe și al Integrării Europene (MAEIE) nu e o filială a partidului, ci o instituție guvernamentală care promovează interesele RM atât peste hotare, cât și în formarea politicii interne. Ghidându-mă de principiul verticalității structurilor de stat, m-am consultat în toate problemele cu șeful statului, care este persoana responsabilă de promovarea politicii externe a statului. Ca șef al ministerului, nu mi-a fost prea simplu în acești ani - s-a scris și în presă despre relațiile dintre conducerea ministerului și unele forțe politice, inclusiv din cadrul partidului de guvernământ. Astfel, MAEIE a rămas un bastion necucerit de cei care ar fi dorit să ne dirijeze.

Întrebare: Cine din conducerea PCRМ a încercat să vă dirijeze?

Andrei Stratan: Eu nu am flexibilitate de a-mi promova propriile viziuni în cadrul unor foruri internaționale, dar înainte de a participa la asemenea activități sunt convocate ședințe speciale cu participarea factorilor responsabili de un domeniu sau altul, unde se formează poziția RM vizavi de un oarecare subiect. Am realizat cu dl președinte mai multe obiective în interesul statului, apreciate în plan internațional. Sunt ferm convins că astăzi, de ni s-ar propune să semnăm acordul de aderare la UE, președintele va semna documentul. Totodată, eu nu am angajamente față de vreo formațiune politică sau față de vreo structură ierarhic superioară a PCRМ și aș dori ca această linie de demarcare să fie respectată. Altminteri, s-ar întâmpla niște lucruri în detrimentul RM. Un alt comportament nici n-aș putea să-mi permit, căci n-aș fi înțeleș de cei care într-adevăr mă cunosc.

Întrebare: Cîrulă ideea că PCRМ și R. Moldova sunt conduse din umbră de către Mark Tkaciuk. Care e rolul acestuia în actul de guvernare?

Andrei Stratan: Poate că Tkaciuk își imaginează că el conduce țara sau poate că visează, dar, în realitate, este departe... Consilierii președintelui sunt obligați să-și expună opiniile asupra tuturor problemelor, însă prea mult se exagerează cu notele ce i se dau, dar pe care nu le merită „atotputernicul” Tkaciuk. El ar putea contribui la hotărârea unor probleme, dar mai mult din punct de vedere negativ, iar intențiile sale sunt mai mult distructive

decât constructive. Finalmente, deciziile le ia șeful statului, iar propunerile consilierilor sunt părțile ale întregului tablou ce se pictează.

Întrebare: În ce mod Tkaciuk a încercat să intervină în activitatea MAEIE?

Andrei Stratan: Aș putea aduce multe pilde. Chiar când am fost numit ministru, el mi-a propus două persoane la funcțiile de viceministru. Eu am refuzat să le accept. Și cred că am procedat corect, deoarece mai târziu am aflat că „diplomații” respectivi n-au prea avut intenția să lucreze în interesul RM... Periodic, Tkaciuk scrie și lasă pe masa președintelui diferite note și acte, care au din start scopuri negative. Spre regret, lucrul acesta s-a resimțit, uneori, și în activitatea ministerului nostru. Nedorind ca MAEIE să-și expună părerea asupra unor probleme - păreri care diferă de viziunile sale -, Tkaciuk ne creează tot soiul de impedimente. În 2007, el i-a scris un raport dlui Voronin, în care cerea să mi se acorde „cartonașul roșu” pentru „procesul de integrare al RM în UE”... Presupun că astfel Tkaciuk vrea să dirijeze MAEIE și să devină un fel de filtru între mine și președintele țării... În cercurile Puterii e cunoscut comportamentul său distructiv și încercarea sa de a mă prezenta doar în culori negre în cadrul PCRМ. Sunt niște jocuri bine organizate, care urmăresc ca Stratan să nu pună virgula acolo unde trebuie, să zâmbească mai tare în fața unui ministru de Externe decât în fața altuia etc. Și Secretariatul de integrare europeană, creat anul trecut pe lângă guvern, a fost capodopera dlui Tkaciuk, care intenționa să redirecționeze în afara ministerului domeniul integrării europene. Și tocmai miercuri, la ședința guvernului, s-a decis ca funcțiile Secretariatului să fie întoarse ministerului, deși timp de un an eu nu știu cu ce s-a ocupat această structură. Am fost, probabil, o persoană care prezenta pericol, dar nu știu pentru cine. Până la urmă s-a demonstrat cine și cât costă și cred că nu fauna din curtea regală trebuie să hotărască viitorul RM. În general, în ultimul timp se întâmplă niște lucruri foarte stranii... Eu voi rămâne pe poziția mea, deoarece întotdeauna am spus lucrurilor pe nume și nu m-am străduit să influențez pe cineva.

Întrebare: Și analiștii politici sesizează o situație de criză în PCRМ. După ieșirea din partid a lui Marian Lupu, n-ați fost curtat și dvs. să vă detașați de Voronin?

Andrei Stratan: Necunoscând din interior problemele partidului, pot să mă expun doar ca un cetățean - n-am simțit ca în PCRМ să se întâmple ceva periculos, care ar putea să influențeze la destrămarea partidului. Probabil, au fost niște jocuri în campania postelectorală care ar putea continua mai departe.

Întrebare: Care a fost atmosfera din fracțiunea PCRМ după alegerea eșuată a președintelui din 3 iunie?

Andrei Stratan: Poate că cineva ar fi dorit să incite spiritele în fracțiune, pentru a-i atrage pe alții de partea sa, ca să aibă unele profituri politice ulterioare... Până la urmă, nu s-a întâmplat nimic deosebit.

Întrebare: Se creează impresia că Lupu, de s-ar fi detașat sincer de Voronin, ar fi avut curajul s-o facă până la 3 iunie. Nu credeți că el face în continuare jocul comuniștilor?

Numai dl Lupu ar putea să vă răspundă obiectiv dacă ăsta e un scenariu al dumnealui sau al altcuiva, care-și creează un aerodrom de rezervă pentru orice eventualitate. Se discută și despre aceasta în cercurile politice. Deci, să nu excludem nicio variantă.

Întrebare: Vorbeați despre progresul relațiilor RM-UE, dar după ultimele evenimente de la Chișinău se pare că asistăm la un regres. Cine a organizat evenimentele din 7 aprilie?

Andrei Stratan: Cred că anume comisia creată de către șeful statului va fi obligată să demonstreze adevărul despre acea zi și sper că reprezentanții instituțiilor internaționale își vor delega experți, care ne vor ajuta să urgentăm finalizarea investigațiilor. În linii generale, ca ministru de Externe, aș vrea să menționez că evenimentele respective ne-au servit foarte rău în plan extern. Practic, am fost respinși într-o oarecare măsură din toate procesele la care RM este parte și care înregistrau o dinamică pozitivă. Nu s-a meritat ca prosperarea democrației noastre să se răsfrângă astfel.

Întrebare: Și cine e de vină?

Andrei Stratan: E greu de spus. Aici trebuie să medităm, iar aprecierile concrete despre cele întâmplate urmează să fie expuse de către instanțele de judecată. În plan extern, însă, repet, imaginea RM a rămas știrbită. Astfel, vom avea nevoie de timp ca să reconstruim relațiile cu partenerii internaționali și să le dovedim că, de fapt, au avut de suferit toți cei care locuiesc în RM.

Întrebare: Bine, dar dl Voronin nu a așteptat nicio decizie a judecării, grăbindu-se să acuze România, să impună regimul de vize și să-l expulzeze din RM pe ambasadorul Teodorescu. Anume el a și pornit tensionarea relațiilor cu UE.

Andrei Stratan: Acesta nu a fost punctul de pornire, ci unul în care trebuia să clarificăm lucrurile și care ne-au dat tot temeiul să-l declarăm persona non grata pe ambasadorul român. Anterior, la sfârșitul lui martie, conform rigorilor Convenției de la Viena, l-am invitat pe dl Teodorescu la MAEIE și i-am solicitat ca Bucureștiul să nu se implice în protestele de la Chișinău în perioada campaniei electorale. I-am înmănat nota corespunzătoare, iar dumnealui a citit-o și a aruncat-o pe masă, după care s-a ridicat și a plecat. E un caz ieșit din comun. Materialele ce se află astăzi la dispoziția organelor competente par să demonstreze implicarea unor persoane din România în evenimentele din 7 aprilie. Dar mai repet o dată că toate concluziile le va trage comisia și Procuratura Generală, care a pornit un dosar în acest caz.

Întrebare: De ce n-a fost acceptat ca ambasador Mihnea Constantinescu?

Andrei Stratan: Aici s-au încălcat flagrant procedurile internaționale de numire a unui diplomat, autoritățile RM fiind puse în fața unui fapt ca și cum împlinit. N-a fost solicitat acceptul nostru și a lipsit o decizie bilaterală privind numirea noului ambasador.

Întrebare: Nici după ce Consiliul de Miniștri al UE ne-a atenționat că nu va negocia un nou acord cu țara noastră până la aplanarea crizei actuale, nu considerați pripită impunerea regimului de vize pentru România?

Andrei Stratan: Consiliul de Miniștri nu s-a referit concret la relațiile dintre RM și România, ci a discutat cadrul general și traiectoria de cooperare politică dintre RM și UE pentru viitor. E important că a fost adoptată decizia mult așteptată de noi despre începerea negocierilor privind acordul de asociere RM-UE, ceea ce înseamnă un succes al ambelor părți. România, ca țară-membră a UE, a avut posibilitatea să-și expună poziția în cadrul Consiliului, iar comentariile să le facă experții în politică externă. Părerea mea e că MAE român ar fi trebuit să prezinte o poziție pozitivă, salutând adoptarea deciziei favorabile pentru RM și expunându-și disponibilitatea să se implice în procesul de negocieri. Dar, mă rog, asta este situația.

Întrebare: Când veți anula regimul de vize pentru România?

Andrei Stratan: La finele lunii curente, președintele Voronin va efectua o vizită la Bruxelles, unde va avea întrevederi cu șefii Comisiei Europene și ai UE. Vom discuta și despre vize, și despre relațiile cu România. Sperăm că-i vom convinge pe partenerii noștri europeni să liberalizeze și regimul de vize pentru cetățenii RM, deoarece noi nu prezentăm niciun pericol pentru UE - cei care au dorit să plece, au plecat deja. Poate că anume Tratatul de Parteneriat și Cooperare cu România (l-am numit așa după ce Bucureștiul a refuzat să semneze cu noi un nou Tratat politic) va convinge autoritățile române să demonstreze necesitatea abolirii regimului de vize pentru cetățenii RM. Ar fi o poziție corectă, ce ar debloca toate suspiciunile în relațiile noastre cu România. Mai mult, cu toată stima mea față de Parteneriatul Estic, nu aceasta e calea RM pentru integrare în UE. Dacă până acum ne-am aflat practic în coșul Balcanilor occidentali, n-ar fi fost nimic ieșit din comun dacă Bruxellesul ar finaliza negocierile asupra acordului de asociere cu RM și ne-ar atribui statutul de candidat pentru aderarea la UE. Insistența lui Băsescu de a ne include în pachetul Balcanilor de Vest am auzit-o la diferite emisiuni, dar nu atunci când s-a discutat despre Parteneriatul Estic, când nimeni dintre șefii statelor UE nu s-a ridicat să solicite reconfirmarea plasării RM în pachetul balcanic. Și acum, Bucureștiul procedează invers, invocând că UE nu

trebuie să negocieze cu RM din oarecare motive. Cât privește problema vizelor pentru România, ea urmează să fie soluționată în cadrul unei ședințe comune cu colegii din UE și cei de la București.

Întrebare: În cazul acesta, RM n-ar trebui să pună interdicții în privința vizelor pentru statele UE, așa cum a procedat față de România?

Andrei Stratan: Noi aplicăm aceleași norme ca și instituțiile consulare ale României. În acest context, să știți că am rămas uimiți de noua condiție pentru eliberarea vizelor cetățenilor RM, care necesită prezentarea unui document bancar, având gaj 500 euro. Pe de o parte, colegul meu Cristian Diaconescu menționează că acest lucru este o invenție, iar pe de altă parte, pe site-ul secției consulare a ambasadei de la Chișinău aceste cerințe sunt stipulate. Interesele politice din campania electorală de peste Prut n-ar trebui să aibă o amprentă negativă asupra consolidării relațiilor dintre țările noastre. Să nu uităm că toate declarațiile autorităților de la Chișinău cu referire la România au urmat după cele ale demnitarilor de la București. Iar noi până în prezent nu am primit un răspuns clar despre motivul refuzului autorităților române de a semna documentul politic și cel privind frontiera de stat cu RM...

Întrebare: Președintele Traian Băsescu a explicat că nu semnează aceste acte, fiindcă suntem de același sânge...

Andrei Stratan: Da, e corect ceea ce spune dl Băsescu, dar declarațiile îi aparțin dumnealui. Noi putem să le comentăm sau nu...

Întrebare: Sunteți de acord că suntem același sânge?

Andrei Stratan: Aici trebuie să testăm, să trecem probele respective. După atâtea evenimente istorice prin câte au trecut, s-ar putea ca moldovenii să aibă deja alt sânge...

Întrebare: Dar că vorbim aceeași limbă e adevărat?

Andrei Stratan: Evident, numai că în RM ea se numește moldovenească, conform denumirii statului. Cred că azi, în sec. XXI, putem vorbi limbi identice, dar să nu ne înțelegem. La fel, putem vorbi limbi diferite și să ne înțelegem perfect, dacă excludem divergențele dintre noi.

Întrebare: Tensionarea relațiilor noastre cu UE se observă și din indiferența guvernării față de Rezoluțiile PE și a APCE, în special în ceea ce ține de respectarea drepturilor omului și libertatea mass-media.

Andrei Stratan: Nu e vorba de indiferență. Noi am studiat foarte atent aceste documente și să nu credeți că ele se prăfuiesc pe o policioară din biroul unui demnitar. Rezoluțiile însă poartă un caracter de recomandare și soluționarea acestor probleme se poate realiza inclusiv prin concursul experților europeni. Ei ar putea să aplice și la noi procesul de reforme implementat în țările lor în perioada de preaderare la UE. Dacă nu ne vom ghida de aceleași norme și criterii ca și colegii din Europa, ne va fi foarte dificil să negociem aderarea la UE. În privința mass-media, ambasadorul SUA mi-a comunicat recent că a discutat cu dl președinte despre delegarea unor experți americani în RM, pentru a ne ajuta să schimbăm lucrurile.

Întrebare: Pentru rezolvarea problemei televiziunii publice nu avem nevoie de experți, ci doar de retragerea monopolului lui Voronin asupra acesteia. Sunteți de acord că el nu va ceda mai ales acum, când ne așteaptă o nouă campanie electorală?

Andrei Stratan: Acum se discută și despre oferirea accesului la televiziune pentru toate partidele și cred că se va găsi numitorul comun...

Întrebare: De ce polițiștii care au comis crime la 7 aprilie se află în libertate, iar șeful lor, Gh. Papuc, a fost numit din nou ministru de Interne?

Andrei Stratan: Procuratura Generală investighează toate aceste cazuri, iar procurorul general a avut întrevderi cu reprezentanții structurilor internaționale și europene, care au vizitat RM. Există dorința să adoptăm o decizie corectă, dar nu una pripită și nu e corect să învinuim pe cineva că a procedat abuziv în luarea unei decizii sau în aplicarea forței.

Întrebare: Câtă încredere putem avea în procurori, dacă victime ale poliției susțin că au fost bruscate și la procuratură, iar alții se tem să apeleze la instituțiile statului?

Andrei Stratan: După lege, Procuratura trebuie să investigheze imparțial orice caz, pentru că aceasta îi este menirea - să fie corectă cu toate părțile.

Întrebare: Cum apreciați faptul că dreptul la vot al cetățenilor RM aflați peste hotare ar putea fi încălcat la 29 iulie în mai mare măsură decât la 5 aprilie, alegerile având loc într-o zi de muncă? Dându-și seama că în străinătate are un electorat ostil, PCRM creează special aceste condiții?

Andrei Stratan: Am toată statistica cu privire la participarea la alegeri a cetățenilor RM de peste hotare și numărul lor n-ar putea să influențeze radical asupra procentajului de vot în favoarea vreunui partid. Ați putea să-mi spuneți că n-am deschis un număr suficient de secții, dar noi nu putem expedia, bunăoară, o notă către MAE al Marii Britanii, solicitând ca în fiecare oraș englez să fie deschise ghișee pentru desfășurarea alegerilor. Există și unele standarde. Mie nu mi-s clare afirmațiile unor experți în domeniul dreptului internațional, precum că, totuși, ar fi trebuit să facem acest lucru. Procesul electoral din țara noastră are loc numai pe teritoriul RM - respectiv în sediile ambasadelor și ale consulatelor.

Întrebare: Cât de mare este „vina” Moscovei în tensionarea relațiilor cu România și cum se explică faptul că înainte de negocierile cu demnitarii europeni de după 7 aprilie, atât Dvs., cât și dl Voronin v-ați întâlnit mai întâi cu oficiali ruși?

Andrei Stratan: Moscova nu s-a implicat în mod special și noi nu primim de la nimeni instrucțiuni în ce privește politica externă a RM. Nu suntem într-un vacuum politic și, firește, trebuie să discutăm problemele importante cu toți partenerii internaționali. Dacă am epuizat la nivel bilateral subiectele ce s-au acumulat, aflându-mă Praga, am rugat conducerea Comisiei Europene să creeze o comisie pentru deblocarea situației de conflict cu România. Adică nu numai cu Rusia am discutat, dar și cu UE. Nefiind o țară care să influențeze situația geopolitică din regiune și să promoveze o politică separată, Republica Moldova trebuie să mențină relații apropiate cu toate celelalte state.

2. Louis O'Neill: “Criza moldoveană, Oportunitate pentru Uniunea Europeană”. Radio Europa Liberă. 12.06.2009.

Evenimentele din Moldova au furnizat fragilului „Parteneriat Estic” al Uniunii Europene o excelentă ocazie de a-și dovedi relevanța și capacitatea de a răspunde nevoilor celor șase țări participante. Parteneriatul a fost lansat la 7 mai, la Praga, cu ecouri modeste, la un summit fără participarea unor lideri europeni influenți, ca Gordon Brown, Nicolas Sarkozy sau Silvio Berlusconi. Iar dintre cei care au mers la Praga, mulți s-au rugat ca unul din invitații notorii, Alexander Lukashenka, să nu apară. Până la urmă, liderul din Belarus n-a venit, cum n-a venit nici președintele Moldovei, Vladimir Voronin. „Parteneriatul Estic” (PE) are urma să se bazeze pe „respectul ambelor părți pentru domnia legii și buna guvernare, pentru drepturile omului, pentru protecția minorităților, și respectul pentru principiile economiei de piață și pentru dezvoltarea sustenabilă”.

Proiectul are și scopul mai general de a „promova democrația” și alocă fonduri semnificative, de 785 de milioane de euro până în 2013, vecinilor europeni: Ucraina, Belarus, Moldova, Georgia, Armenia și Azerbaidjan. Îmbucurător este că PE urmărește progrese și rezultate palpabile, iar pagina de web a Comisiei Europene sugerează chiar o foaie de parcurs. Comisia sugerează că actualele reforme din țările PE „necesită participarea mai puternică a societății civile la supravegherea serviciilor publice, inclusiv pentru ca acestea să se

bucure de un respect mai mare din partea publicului. Printre activitățile multilaterale s-ar putea număra evaluări ale guvernării „între egali” (între țările participante) și schimburile de practici optime în chestiuni ca standardele electorale, regimul mass-media și combaterea corupției”.

Această „platformă tematică” pare făcută anume pentru a rezolva actualul impas din Moldova. Principalul reproș al opoziției după alegerile de la 5 aprilie a fost că listele de alegători ar fi fost umplute cu „suflete moarte” care, în mod bizar, ar fi reușit să voteze exclusiv în favoarea partidului de guvernământ, comunist. Au fost făcute câteva apeluri la Comisia Electorală Centrală (CEC) și la tribunale moldovenești, dar aceste demersuri n-au ajuns prea departe. În schimb, atenția s-a concentrat asupra unor noi evenimente politice, iar nou-descoperita unitate a opoziției și controlul ei asupra „votului de aur” în parlament au forțat alegerile anticipate. Tocmai aici PE poate avea un impact masiv, dacă acționează rapid. CEC sugerează că noile alegeri parlamentare ar putea avea loc la mijlocul lunii august. Chiar dacă opoziția nu va reuși să le „împingă” înspre toamnă, cum ar vrea, asta tot înseamnă că mai sunt vreo 10 săptămâni până la vot.

Dacă listele de alegători nu sunt verificate în manieră obiectivă, rachiuna și discordia din aprilie vor măcina societatea moldoveană încă multă vreme, compromițând legitimitatea oricăror noi lideri și ducând poate la perpetuarea instabilității. Bugetul de stat al Moldovei pentru 2009 a alocat fonduri numai pentru un scrutin electoral, iar Moldova primește acum loviturile crizei globale. Uniunea Europeană, prin PE, ar trebui să propună o evaluare și actualizare completă a listelor de alegători din Moldova, oferind în acest scop expertiză, finanțare și tehnologie. Și cum PE cere „participare mai puternică a societății civile”, proiectul ar trebui să implice Coaliția 2009 și alte ONG-uri din Moldova, ca și agențiile guvernamentale de resort, astfel ca listele să fie verificate și corectate în manieră neutră, nepartizană. Moldova nu este o țară mare, așa că un asemenea program este pe deplin fezabil, deși ar implica un serios efort logistic, training, măsuri de protejare a confidențialității și control al calității.

O revizuire completă a listelor de alegători ar putea fi și o binevenită slujbă de vară pentru sute de moldoveni de toate vârstele și convingerile politice, care altfel ar sta, poate, degeaba, într-o perioadă a reminențelor în scădere. Un asemenea program ar face mult pentru recâștigarea încrederii societății moldovene în procesul politic și ar putea lansa reconcilierea atât de importantă pentru viitorul țării. Mai mult, actualizarea listelor de alegători ar fi un beneficiu durabil pentru alegerile viitoare și o întreprindere relativ ieftină – presupunând doar o mică fracțiune din zecile de milioane de euro rezervate Moldovei în cadrul „Noii vecinătăți” și al PE. Ca beneficiu suplimentar, acest exercițiu ar putea clarifica întrebări despre unde se află și cât de numeroasă este populația moldoveană – o problemă care a fost mai mult subiect de presupuneri în ultimii ani, când moldovenii au migrat spre alte țări – oferind astfel Moldovei o bază informațională mai credibilă, cu care să abordeze ajutoarele viitoare, din cadrul PE sau din partea unor donatori.

Deși evenimentele din ziua alegerilor sunt importante, toată lumea știe în spațiul post-sovietic că importanța crucială pentru corectitudinea unui proces electoral care să reflecte voința electoratului o au condițiile din perioada pre-electorală. Pregătirea, accesul la mass media, listele de alegători corecte și alocarea sau nealocarea de resurse administrative pot tranșa alegerile. Bruxelles-ul are acum șansa de a fi „proactiv” și de a dovedi că este o forță pentru reconciliere și progres în vecinătatea Uniunii. Și nimeni nu se îndoiește că UE poate arăta dexteritate când are voință politică. De pildă, odată ce a luat decizia de a lua drumul misiunii EUBAM în Ucraina, desfășurarea propriu-zisă a avut loc cu o iuțeală uimitoare.

Printre alte critici, președintele interimar Voronin a spus că „Parteneriatul Estic” nu merge destul de departe în ajutorarea celor șase foste țări sovietice participante. Ei bine, a apărut ocazia de a oferi transparență, de a lăsa ceva bun în urmă, în Moldova, și de a furniza legitimitate procesului politic. La urma urmei, cine ar putea fi împotriva unor liste de alegători corecte? Louis O’Neill a fost ambasador al Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa și șef al misiunii acesteia în Republica Moldova între 2006 și 2008. Opiniile exprimate în acest comentariu aparțin autorului și nu reflectă neapărat punctul de vedere al “Europei libere”.

3. Declarația Comună a Partidelor Politice de Opoziție Parlamentare privind Necesitatea Depășirii Crizei Politice prin Adoptarea Foi de Parcurs pentru Buna Funcționare a Instituțiilor Democratice și Integrare Europeană. Comunicate.md. 15.06.2009.

Ținând cont de faptul că actuala criză politică de după alegerile generale din 5 aprilie 2009 din Republica Moldova a zdruncinat fundamentele statului de drept și a sistemului politic constituțional în RM., Fiind conștienți, că în lipsa unui dialog efectiv între partidele politice are loc deteriorarea și agravarea climatului politic, economic și social în Republica Moldova, precum și în domeniul respectării drepturilor omului., Constatând deteriorarea gravă a indicatorilor fundamentali pentru funcționarea statului de drept, democrației constituționale și opțiunilor de Integrare Europeană a Republicii Moldova, având drept consecință imediată eșuarea organizării unor alegeri libere, corecte și democratice în Parlamentul Republicii Moldova la 5 aprilie 2009, Atestând nedorința autorităților comuniste de a elucida toate abuzurile și nedreptățile comise pe parcursul lunii aprilie 2009 în raport cu persoanele maltratate de poliție și alte structuri de forță, de a identifica persoanele culpabile de acte de violență și huliganism, fapt ce alimentează tensiuni crescânde în societatea din Republica Moldova și pune la îndoială credibilitatea organelor de drept.

Considerăm că în acest moment crucial este necesară conjugarea eforturilor forțelor democratice, a partidelor de orientare europeană, a societății civile și a tuturor cetățenilor RM, pentru rezolvarea crizei politice din Republica Moldova, împreună cu partenerii noștri externi, Uniunea Europeană și SUA, ajungând, astfel, la un acord de principiu asupra modalităților de depășire a crizei din Republica Moldova, în beneficiul tuturor cetățenilor săi, indiferent de preferințele lor politice, naționalitate, limbă vorbită, rasă ori religie. Dorim să venim cu soluții concrete, democratice și europene pentru actuala situație de criză, prin care să putem depăși polarizarea societății, împărțirea cetățenilor între „ai noștri și ai voștri”, asigurând instituirea unor mecanisme viabile de respectare și apărare a drepturilor fundamentale ale omului în R.Moldova, la standardele europene și internaționale recunoscute. Avem certitudinea că această criză politică și economică din Republica Moldova poate fi depășită doar prin alegeri libere și corecte, prin supravegherea riguroasă a resurselor administrative, eliminând orice formă de intimidare a oponenților politici, renunțând la utilizarea organelor de drept pe rol de „poliție politică” și la alte acțiuni în conflict cu practicile democratice.

Ne dorim un stat european, definit prin respectul asumat și garantat față de drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor țării, prin promovarea unui climat de afaceri sănătos și prin renunțarea la orice ideologie totalitaristă. Ne exprimăm prin această declarație voința noastră de a sprijini Foaia de Parcurs formulată de către societatea civilă din Republica Moldova și cu care dorim să identificăm soluții realiste de depășire a crizei. Ieșirea din impasul actual poate fi asigurată numai prin urmarea unor acțiuni propuse în acest document, care să fie acceptate de către toți actorii implicați, partide politice parlamentare și extraparlamentare, societatea civilă, alte grupuri neorganizate ale societății, pe calea restabilirii încrederii în statul de drept, reafirmarea rolului esențial al justiției independente și identității europene a statului Republica Moldova. Partidele politice parlamentare, care subscriu acestei Foi de Parcurs pentru buna funcționare a instituțiilor democratice și integrare europeană, consideră necesară implicarea tuturor actorilor responsabili în cadrul unui dialog instituționalizat, care să urmeze principalele obiective formulate în această Foaie de Parcurs, pe traseul deblocării instituțiilor mass media, creării condițiilor necesare și suficiente pentru organizarea de alegeri anticipate libere, corecte și democratice, pe traseul stabilit de integrare europeană a Republicii Moldova.

Considerăm că pe domeniul funcționării instituțiilor democratice este necesar să solicităm:

- Instalarea unei Misiuni a Uniunii Europene de Consolidare a instituțiilor democratice (Rule of Law Mission), i.e, care să promoveze și să asiste reforma efectivă a justiției, procuraturii, poliției, serviciului de securitate și altor structuri de forță.
- Delegarea de către Uniunea Europeană a unei Misiuni Internaționale de Investigare a abuzurilor comise în perioada 6-15 aprilie.
- Eliminarea tuturor neregulilor depistate în scrutinul din 5 aprilie 2009 prin revizuirea listelor de alegători în corespundere cu numărul real de alegători, întărirea independenței și profesionalismului

Comisiei Electorale Centrale, excluderea controlului politic partizan asupra procesului electoral și asupra politicii editoriale a instituțiilor audiovizualului public, etc.

- Asigurarea accesului liber, nediscriminatoriu și egal tuturor actorilor societății civile și celor politici la posturile publice de TV și Radio.
- Organizarea unei vizite speciale în Republica Moldova a Înalțului Reprezentant al OSCE pentru Libertatea Mass media, cu delegarea unui Trimis Special al său pentru a opera acțiunile necesare de întărire a autonomiei și independenței editoriale în mass media publice.

Considerăm oportun să cerem UE:

- Delegarea unui înalt oficial al UE, eventual a unui fost Președinte sau Prim-ministru, în calitate de mediator al crizei politice curente, cu secretariat permanent și funcții de coordonare și monitorizare a acțiunilor de restabilire a instituțiilor constituționale și spațiului public democratic în RM;
- Instituirea unei Conferințe Politice Permanente (CPP) în Republica Moldova, cu scopul facilitării dialogului politic între opoziție și autoritățile Republicii Moldova (Guvernul în exercițiu).

Considerăm imperativ ca, în raport cu profunza criză economică curentă, să solicităm:

- Crearea unui Consiliu Național Anti-Criză, reprezentativ, format cu participarea egală a partidelor politice, societății civile și mediului de afaceri. Consiliul Național Anti-Criză va participa la negocierea condițiilor de asistență economică externă cu instituțiile financiare internaționale, având funcții consultative în raport cu autoritățile publice. Consiliul Național Anti-Criză va monitoriza acțiunile și politicile statului în depășirea crizei economice și consecințelor sale sociale;
- Constituirea unei Conferințe a Partenerilor pentru Dezvoltare pentru Moldova cu scopul de a coordona și eficientiza asistența democratică externă pentru țară, în vederea asigurării instrumentarului necesar pentru depășirea crizei politice și financiare.

Pentru administrarea eficientă, transparentă și responsabilă a finanțării externe, crearea de către UE a Fondului Național de Dezvoltare (FNDRM), decuplat de bugetul de stat al RM, dar orientat spre nevoile de dezvoltare ale țării și proiectele agreate de comun acord cu Partenerii pentru Dezvoltare și actorii locali (inclusiv businessul privat și societatea civilă), Ne adresăm și partenerilor noștri din Uniunea Europeană cu rugămintea de a susține demersul nostru consolidat, singurul în acest moment capabil să asigure democratizarea efectivă a Republicii Moldova. Apelăm la toate instituțiile europene (Consiliul Europei, Consiliul European, Comisia Europeană, Parlamentul European) să devină partenerii noștri în procesul de implementare a Foii de Parcurs la care subscriem fără ezitare și fără compromisuri.

4. Condiționările UE și Condiționările Comuniștilor. Interviu cu Grigore Petrenco, Vice-Președintele Parlamentului RM. Radio Europa Liberă. 16.06.2009.

Elena Ciocina, Europa Liberă: Sunt dispuși comunistii să răspundă acestei oferte, dacă poate fi numită așa, făcută de ministrii europeni de externe?

Grigore Petrenco: Eu nu as fi de acord cu aceste concluzii și scenarii apocaliptice care au fost descrise de domnul George Dura. Totuși concluziile și esența acestei declarații constă în altceva. Constă în primul rând în decizia de a adopta mandatul pentru începerea negocierilor și în dorința și voința Uniunii Europene de a începe negocieri asupra noului acord mai aprofundat cu Republica Moldova. Eu as prefera să nu interpretez formularile care sunt incluse în această declarație, deoarece ar fi mai bine de citat concret textul acestei declarații, decât de a face interpretări. Pentru că mie mi se pare că acest document nu este unul critic față de Republica Moldova, față de Guvernul Republicii Moldova. Este destul de balantat, sunt și critici, dar totuși principalul rezultat pentru noi este decizia de a adopta mandatul pentru negocieri.

Valeriu Cater, Europa Liberă: D-le Petrenco, dar fiți de acord, e pentru prima dată când se formulează foarte clar condiții: voi faceți una, noi vă oferim alta. Asta ce vrea să însemne, că de fiecare dată când seful statului și

intreaga diplomatie moldoveneasca declarau ca maine-poimaine incepem negocierile cu Uniunea Europeana pentru un nou acord, care va fi semnat in foarte scurt timp, nu au fost decat promisiuni fara acoperire?

Grigore Petrenco: De asemenea n-as fi de acord cu Dvs. Nu exista o conditionare directa sau stricta de incepere a negocierilor. Chiar si domnul Dura a mentionat ca nu exista nicaieri in text mentionarea Romaniei, a vecinului nostru, dar noi am promis inceperea negocierilor in prima jumatate a acestui an, decizia de a incepe discutii, reflectii, pe marginea noului mandat fost luata in iunie anul trecut. Deci a trecut doar un singur an. In acest an noi am lucrat cu partenerii nostri europeni, au avut loc mai multe runde de consultari pentru pregatirea acestui mandat, a fost daca tineti minte decizia din octombrie a Consiliului Ministrilor de Externe destul de pozitiva pentru Republica Moldova. Respectiv, aceste concluzii sunt o continuare a acelei politici a Uniunii Europene fata de Republica Moldova care a fost adoptata inclusiv si la summit-ul de lansare a Parteneriatului Estic, unde am participat si noi. Aceasta declaratie de lansare a Parteneriatului Estic prevede inclusiv pentru Republica Moldova o perspectiva de semnare a unui acord de asociere. Deci eu nu vad nimic iesit din comun in aceasta declaratie. Cred ca este un succes pentru Republica Moldova si este un progres faptul ca noi am obtinut aceasta decizie de a incepe negocierile cu Uniunea Europeana pe marginea noului acord.

Elena Ciolina: D-le Petrenco, dar daca e sa revenim totusi la relatiile cu Romania, de ce a fost nevoie de tensionarea lor ca astazi ministrii de externe ai Uniunii Europene sa spuna foarte clar ca Moldova este obligata sa asigure conditii egale de calatorie pentru toti cetatenii din Europa?

Grigore Petrenco: Nu suntem pentru tensionarea relatiilor noastre cu vecinul, cu Romania, si nu noi am fost initiatorii acestor tensionari. Eu cred ca este un subiect aparte, care poate fi discutat. Cu placere, daca ne invitati, venim si explicam pozitia noastra. Noi ne pronuntam pentru relatii de buna vecinatate cu toti vecinii. Trebuie sa avem relatii de prietenie, de parteneriat inclusiv cu Romania. Si ne pronuntam, in primul rand, pentru un Tratat de baza, de prietenie si cooperare cu Romania si a un Acord de frontiera de stat cu Romania. Din pacate, colegii nostri din Bucuresti pana in ziua de azi refuza sa semneze aceste doua acorduri foarte importante in relatiile bilaterale dintre doua tari. Sa vedem care vor fi evolutiile ale acestei pozitii ale autoritatilor din Bucuresti in viitor. Speram ca ei vor intreprinde totusi acesti pasi spre normalizarea relatiilor cu Republica Moldova.

Valeriu Cater: Adica vreti sa spuneti ca autoritatile de la Chisinau conditioneaza in continuare ridicarea regimului de vize cu semnarea Tratatului de baza si a celui de frontiera, asa cum declara foarte recent premierul Zinaida Greceanii?

Grigore Petrenco: Aveti dreptate, noi consideram ca in primul rand trebuie sa avem semnate si sa intre in vigoare ambele acorduri. Si nu intelegem aceasta pozitie categorica a autoritatilor din Bucuresti: de ce ei nu vor sa semneze acordul de frontiera cu Republica Moldova si Tratatul de baza de prietenie si cooperare cu Republica Moldova. Pana in ziua de azi n-am primit argumente convingatoare in acest sens.

Valeriu Cater: Dar in acest caz, nu va temeti ca, totusi, conditionarea care exista, a fost formulata ieri la Luxembourg ca negocierile vor incepe cand asta va deveni posibil, iar aceste negocieri nu vor deveni posibile tocmai pana cand Republica Moldova nu raspunde la indemnul ce i-a fost foarte clar adresat: oferiti conditii egale pentru toti cetatenii Uniunii Europene?

Grigore Petrenco: Eu cred ca in cadrul Uniunii Europene inteleg foarte bine problema relatiilor ml-do-romane si ca e o problema foarte delicata. Si din cauza aceasta cred ca nici nu au mentionat in mod concret, expres, in textul acestei declaratii, a acestor concluzii, o conditionare directa cu renuntarea la regimul de vize.

Elena Ciolina: Si daca s-ar fi conditionat foarte clar, D-le Petrenco?

Grigore Petrenco: Este o propozitie foarte succinta, in care se spune foarte clar: Consiliul exprima vointa de a incepe negocierile cand permit circumstantele. Eu cred ca noi avem toate sansele de a incepe aceste negocieri in viitorul cel mai apropiat.

Elena Ciolina: Aveti deci o perspectiva optimista asupra relatiilor Republicii Moldova cu Uniunea Europeana ...

Grigore Petreco: Si cu Romania tot.

5. Un Mesaj Clar din Partea UE. Interviu cu George Dura, Expert CEPS. Radio Europa Liberă. 16.06.2009.

George Dura, Expert la Centru European pentru Studii Politice de la Bruxelles: Uniunea Europeana a fost destul de consistenta in abordarea sa fata de Republica Moldova. Vedem ca, de cand a semnat Moldova Planul de actiuni in 2005, Uniunea Europeana a tot subliniat ca primeaza respectarea valorilor comune a Uniunii Europene, ca democratizarea Moldovei este o necesitate, ca trebuie sa se respecte drepturile omului s.a.m.d. Dar in ultimii ani Uniunea Europeana parca s-a lasat putin adormita de progresele Republicii Moldova, care erau mai mult pe hartie, dar existau anumite regrese in practica. Adica se adoptau legi si nu erau puse in practica sau erau chiar regrese. Vedem presiunile asupra presei, asupra televiziunilor, presiunile asupra societatii civile, s.a.m.d. Aici, cred eu, Uniunea Europeana a crezut ceea ce auzea de la Chisinau si nu a stat pe ganduri, fiindca avea o anumita incredere in ceea ce facea guvernarea la Chisinau, pentru ca a demonstrat timp de 2-3 ani ca facea anumite progrese in implementarea Planului de Actiuni.

Valeriu Cater: Dar totusi Uniunea Europeana are la Chisinau o delegatie permanenta, are un reprezentant special. Care e motivul ca s-a trecut atat de usor cu vederea peste anumite regrese despre care tocmai vorbeati?

George Dura: Clar ca e bine informata si stia ce se intampla la Chisinau, dar ideea era sa se mentina la Chisinau un anumit calm si era in expectativa, mai ales inaintea alegerilor. Eu nu cred ca Uniunea Europeana credea ca se va ajunge la nivelul de violente sau nivelul de declaratii, atat de incendiare, si nu s-a crezut ca va atat de polarizata societatea. Deci, declaratia asta e binevenita, dar vine cam tarziu. Daca o citim, in afara de cateva elemente privind drepturile omului si pe violente, cred ca putea fi adoptata foarte usor cu o luna sau cu cateva saptamani mai devreme de alegerile din aprilie. Totusi e bine ca s-a facut, totusi este o declaratie destul de dura daca stam sa analizam continutul ei.

Valeriu Cater: Tocmai avand in vedere tonul categoric al acestei declaratii si criticile foarte clare ce se aduc guvernarii de la Chisinau atat in ceea ce priveste evolutiile pe plan intern, cat si in ceea ce priveste relatiile cu vecinii – Romania nu este numita, insa e clar ca anume despre ea e vorba in anumite puncte ale acestei declaratii – se poate astazi vorbi de o inrautatare a relatiilor dintre Chisinau si Bruxelles?

George Dura: Nu. Eu nu as vedea neaparat o inrautatare. Eu cred ca aici Uniunea Europeana vrea sa impinga Moldova sa ia anumite masuri, sau se intoarca la calea pozitiva ce o luase in 2005-2006. Dupa 2006 lucrurile se deteriorasera, dar ideea este clara. Aici se vede, sigur, ca daca Uniunea Europeana sau tarile Uniunii Europene n-au sprijinit Romania atat cat trebuia probabil chiar in timpul crizei, in timpul declaratiilor, in timpul expulzarii ambasadorului si impunerii vizelor pentru romani, vedem acum clar ca toate statele Uniunii Europene au gasit un context si, chiar daca Romania nu a fost mentionata, este foarte clar ca se vizeaza tara asta. Deci, aici e si o mica victorie pentru Romania, care a reusit sa mentina punctul pe agenda, si vedem ca Uniunea Europeana conditioneaza viitorul relatiilor cu Moldova. Daca Moldova nu reuseste sa aiba relatii normale cu o tara vecina si o tara UE, atunci nici Uniunea Europeana nu este gata sa mearga mai departe cu Moldova. Cred ca acesta este un mesaj care ar trebuie inteles la Chisinau oricine ar fi la guvernare.

Valeriu Cater: Daca e sa vorbim despre stagnarea care, spuneti tot Dvs, s-a inregistrat in ultimii ani in realizarea angajamentelor pe care si le-a asumat Chisinaul, ce se poate intampla la modul practic in urmatoarele cateva luni – pana la alegerile anticipate si dupa alegerile anticipate – daca guvernarea de la Chisinau refuza din interese electorale sa zicem sa se conformeze acestor cereri ale Consiliului Uniunii Europene?

George Dura: Exista oricum posibilitatea ca Moldova sa evolueze spre un scenariu cum e Belarus-ul. Adica sa fie un stat cam marginalizat in Parteneriatul Estic, in care relatiile contractuale cu Uniunea Europeana nu avanseaza. Daca Moldova doreste sa ramana cu relatii expirate si sa nu mai avanseze, ci sa vada alti parteneri din regiune care fac progrese – in domeniul economic se integreaza in Uniunea Europeana, cetatenii lor au tot

felul de avantaje, pot calatori mai liber s.a.m.d – daca Moldova nu-si doreste asa ceva, atunci desigur ca e mai bine sa tina cont de declaratia aceasta. Dar eu cred ca e un mesaj foarte clar din partea Uniunii Europene ca este gata sa faca pasul inainte, dar asteapta si Bruxelles-ul o anumita atitudine. Mai ales din partea clasei politice din Moldova si mai ales de la oamenii care sunt la guvernare actualmente. Si mult va depinde, deci, nu de rezultatul alegerilor, ci de modul cum sunt gestionate aceste alegeri. Cum va decurge campania aceasta.

Valeriu Cater: Dar o eventual ostracizare a Republicii Moldova in eventualitatea in care lucrurile vor evolua in directia cea mai nefericita, nu sporeste riscul ca autoritatile de la Chisinau sa fie impinse in bratele Rusiei?

George Dura: Sigur. Dar eu cred ca mai devreme sau mai tarziu isi vor da seama ca daca merg pe drumul spre integrarea in Uniunea Europeana vor fi un stat stabil, prosper si, mai inainte de orice, liber si sueran. Dar daca merg pe avantaje electorale de scurta durata, pe sprijinul Rusiei, isi vor da seama ca de fiecare data cand vor trebui sa ia decizii pe politica externa, pe Transnistria, pe orice probleme de ordin politico-economic, tot timpul Rusia va fi acolo ca sa-si impuna veto-ul daca nu-i plac anumite politici. Din moment ce isi dau seama de asta, isi dau seama si de faptul ca viitorul Moldovei se afla alaturi de Uniunea Europeana, daca nu in Uniunea Europeana, la fel ca si viitorul cetatenilor Republicii Moldova, care asteapta si ei foarte mult. Nu trebuie guvernarea de la Chisinau sa ia ostatec o populatie intreaga care isi doreste in Uniunea Europeana.

6. Experții Consideră că Ajutorul Financiar Promis de Moscova Nu Va Rezolva Problemele Economice și Va Îndepărta Chișinăul de UE. NewsIn. 23.06.2009.

Ajutorul financiar promis de Moscova autorităților de la Chișinău va permite acoperirea golurilor din buget în campania electorală, dar nu va soluționa problemele structurale ale economiei moldovenești și, în plus, Moscova urmărește să îndepărteze Chișinăul de proiectul european, spun experții.

Analistul Igor Munteanu, directorul Institutului pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale Viitorul de la Chișinău, spune că gestul generos al Kremlinului, care i-a promis președintelui Voronin 500 de milioane de dolari, trebuie tratat în conext regional. Moscova a susținut Partidul Comuniștilor din Republica Moldova (PCRM) ca pe un 'rău mai mic' în raport cu opoziția liberală și proeuropeană, încercând să-și acrediteze un rol de 'mecena' dezinteresat, care răsplătește loialitatea geopolitică a comuniștilor. În realitate însă, Moscova urmărește să realizeze o ruptură completă a Chișinăului de proiectul european, care condiționează reforme și standarde de guvernare, obligându-l pe Voronin să plătească ulterior întreaga poliță și chiar mai mult.

“Să nu se uite că și Transnistria înfăptuiește exact același scenariu – ia credite sub pretextul că mai multe datorii rusești înseamnă mai multe 'garanții' oferite de Moscova, în schimbul unui statu quo, ori președintele Voronin doar copiază în acest moment tactica liderului separatist de la Tiraspol, Igor Smirnov. Neizbutind să contracteze credite normale de la FMI, Guvernul de la Chișinău se înglobează în 'datorii politice', care nu promit nimic bun pe termen scurt și nici lung. Să nu uite cei care-l felicită în acest moment pe Voronin că prețul adevărat al acestui credit include și datoria uriașă a Transnistriei, pe care contractorul o preia în acest moment, și care este prețul separatismului transnistrean. Moscova mută nebunul și câștigă, în acest moment, elemente vitale pentru partida de șah pe care o dispută cu UE și SUA într-un efort de recuperare a controlului sau asupra 'sferei de influență' pe care o pretinde în spațiul ex-sovietic”, spune Igor Munteanu.

Pe de altă parte, spune analistul, relațiile Republicii Moldova cu UE se îndreaptă spre un impas pe mai multe nivele – politic, economic și diplomatic, iar "generozitatea" Rusiei este otrăvită de mize și condiționări, pe care publicul oricum le va cunoaște.

În aceste condiții, expertul crede că vizita președintelui Voronin la Bruxelles, planificată pentru următoarele săptămâni, este pusă în pericol, în acest moment, prin conținut și format. "Condițiile restabilirii dialogului politic cu Republica Moldova sunt destul de clare pentru Bruxelles. Se pare că doar liderii PCRM se fac că nu înțeleg despre ce este vorba. În schimb, Chișinăul îndeplinește cu rapiditate ordinele pe care le primește de la Moscova, uitând de propriile interese și fiind supus reflexelor 'piramidei puterii', care nu ar mai putea subzista în condițiile în care ar trebui să țină cont de existența mai multor actori politici interni. PCRM s-a simțit încolțit de

opозиție în ultimul scrutin și a apelat la cele mai murdare tehnologii care să-i asigure victoria electorală, mergând pe principiul că 'invingătorii nu sunt judecați'. UE a răspuns printr-o serie de mesaje clare, conditionând reluarea dialogului politic și a sprijinului economic de alegeri netrucate, democrație și respect față de pluralismul politic”, spune Igor Munteanu.

Încurajați de Moscova, spune expertul, liderii PCRM trăiesc o euforie butaforică pentru faptul că sunt luați în seamă de Kremlin și își imaginează că dețin un capital politic care-i fac indispensabili. “Cu siguranță, acest moment de euforie este iluzoriu și pueril. Relațiile Republicii Moldova cu UE se îndreaptă spre un impas pe mai multe nivele: politic, economic și diplomatic, iar generozitatea Rusiei este otrăvită de mize și condiționări pe care publicul oricum le va cunoaște la un moment dat. Niciodată zicală 'feriți-vă de greci, chiar și când fac daruri!' nu a fost mai adevărată”, conchide Igor Munteanu, directorul Institutului pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale Viitorul.

Expertul Asociației pentru Politică Externă de la Chișinău, Vlad Culminschi, declară că vizita lui Voronin la Moscova ar putea fi tratată ca o mișcare tactică și nu ca o cedare strategică. Și asta, pentru că Voronin nu poate să nu fie conștient de faptul că, mergând total pe mâna Moscovei, pierde din posibilitatea de a manevra în discuțiile cu Kremlinul folosind cartea aspirațiilor europene ale Republicii Moldova.

Vlad Culminschi spune că Rusia încearcă să oprească influența crescândă a UE în spațiul post-sovietic și lupta se duce în principal pe dimensiunea socio-culturală și cea financiar-economică. "În opinia mea, doar din contul vărsărilor economice și fără un proiect geopolitic solid, Rusia nu va putea opri procesul obiectiv și tot mai amplu de îndepărtare a țărilor așa-numitei vecinătăți apropiate, adică a celor din spațiul post-sovietic, cărora UE le propune în primul rând un model atractiv de dezvoltare social-economică”, spune Vlad Culminschi.

În context, expertul presupune că Partidul Comuniștilor încearcă să exploateze tema fortificării pozițiilor UE în Republica Moldova și să obțină și ajutor financiar de la Rusia, fără a face cedări strategice legate de prezența militară rusă în Moldova și obținerea de către Transnistria a dreptului de veto în chestiuni de strategie geopolitică a Republicii Moldova. "Este puțin probabil ca partidul de guvernământ să meargă întru totul pe mâna Moscovei, pentru că acest lucru ar însemna pierderea controlului și capacității de manevră și scăderea statutului conducerii de vârf de la Chișinău până la cel al unor elite regionale care nu ar avea suficientă legitimitate în ochii UE”, spune Vlad Culminschi.

În opinia expertului, la alegerile anticipate din 29 iulie susținerea electoratului pro-rus va juca un rol important. Iar mobilizarea acestei părți a electoratului devine deosebit de importantă, în condițiile în care comunitatea internațională va urmări cu atenție mersul campaniei electorale, ceea ce ar putea diminua eficiența resursei administrative pentru partidul de guvernământ. În acest context, notează Vlad Culminschi, întreaga atmosferă a vizitei lui Voronin la Moscova, inclusiv faptul că ea a avut loc în ziua de 22 iunie, când este comemorat începutul invaziei fasciste în URSS, are menirea de a sublinia încă o dată că Partidul Comuniștilor este singura formațiune care are susținerea Moscovei. "Această strategie a fost una de succes pentru parlamentarele din 5 aprilie și PCRM intenționează să joace aceeași carte încă o dată pentru anticipate”, notează expertul.

Alt aspect al vizitei lui Voronin la Moscova este cel al ajutorului financiar de 500 milioane dolari promis de Rusia, spune Vlad Culminschi. Criza economică și scăderea tuturor capitolelor de venituri bugetare vin în toiul campaniei electorale, iar pentru comuniști este extrem de important să nu admită restanțe la plata obligațiilor sociale, ceea ce le-ar putea aduce o lovitură puternică de imagine. "Însă posibilul ajutor din partea Rusiei este un băț cu două capete – acest ajutor va permite acoperirea golurilor din Buget pe perioada campaniei electorale, însă nu va soluționa problemele structurale ale economiei moldovenești. Acest credit va permite Republicii Moldova doar să depășească criza financiară fără consecințe grave în plan social, menținând ratingul partidului de guvernământ și păstrând controlul acestuia asupra stării de lucruri din țară”, spune Vlad Culminschi.

Potrivit acestuia, problemele cu adevărat importante ale economiei moldovenești au caracter structural și țin de sudarea excesivă a puterii politice cu potențialul economic, motiv pentru care creditul acordat de Rusia nu va mări competitivitatea și rezistența pe termen lung a economiei moldovenești. "Sudarea excesivă a puterii politice cu potențialul economic duce la monopolizarea pieței și împiedică dezvoltarea potențialului de

întreprinzător a populației, ceea ce împiedică apariția clasei de mijloc, care trebuie să devină pilonul dezvoltării economice a țării pe termen lung. Aceste probleme nu pot fi soluționate din contul câtorva ajutoare financiare. Mai mult, în lipsa unor condiții clare de desfășurare a reformelor structurale, asemenea ajutoare financiare pot spori chiar aceste tendințe negative din economie și pot reduce presiunea asupra puterii în planul realizării reformelor economice”, mai notează Vlad Culmînschi.

Eugen Revenco, director de programe la Asociația pentru Politică Externă de la Chișinău, a declarat că președintele Voronin se află într-o situație financiară foarte grea, pentru că a negat de prea multă vreme existența crizei "care într-un târziu s-a făcut simțită și la el la vila prezidențială de la Condrîța". "În iarna acestui an a negociat în așa fel, încât Banca Mondială a refuzat să-i dea un credit pentru reparația drumurilor și pentru infrastructură din cauza faptului că tenderul (licitația - n.r.) a fost trucat, iar președintele Voronin se pare că a avut un interes personal și direct aici, cel puțin așa spun oamenii informați din domeniu. În plus, Republica Moldova a eșuat recent în negocierea cu FMI a unor credite, dar și în obținerea creditării inclusiv din partea Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare", constată Eugen Revenco.

El spune că în situația în care Voronin are o societate antagonizată, are o clasă politică polarizată la maxim și fiecare jumătate nu o vede pe cealaltă decât la pușcărie, Vladimir Nicolaevici Voronin a mers să negocieze cu un partener extrem de abil și de experimentat și care știe să exploateze orice slăbiciune. "Este cert că Voronin nu a venit bine pregătit la Moscova și că nu are în acest moment alte soluții pentru a negocia în altă parte credite sau asistență de oricare altă natură. Alți parteneri nu sunt dispuși, în actualele condiții și circumstanțe, să-l susțină direct financiar acordându-i credite. În plus, BM și FMI sunt actori care au nevoie de condiții transparente pentru acordarea creditelor, or Federația Rusă nu pare foarte preocupată de cum va fi direcționat și care va fi eficiența acestui credit. Important este pentru Federația Rusă să apară ca un salvator. Nu știm dacă acești bani vor ajunge cu adevărat în Republica Moldova, dar efectul electoral al acestor promisiuni este incontestabil", spune Eugen Revenco.

Expertul a amintit și faptul că Voronin a spus clar, în ultimul său interviu, că nu-l interesează aderarea la UE, iar în discuțiile cu înalți reprezentanți europeni Voronin a mai spus că din partea UE așteaptă doar intervenții în problema relațiilor cu România, unde UE nu are cum să se implice, plus o facilitare a regimului de vize. "Se pare că principiul european de soft-power devine mai mult un mit în spațiul nostru decât o realitate și mi-e teamă că va trebui să recunoaștem în curând să 'soft-power'-ul Federației Ruse este mult mai real și mai palpabil", spune Eugen Revenco.

În ceea ce privește așteptările Rusiei, Eugen Revenco spune că având în vedere angajamentele asumate de Voronin la 18 martie 2009 prin semnarea declarației comune cu Smirnov și Medvedev, se poate presupune că ceea ce așteaptă Rusia ca gest de răspuns din partea Chișinăului ar putea fi menținerea prezenței militare ruse în Transnistria pe perioadă nelimitată, oficializarea limbii ruse drept cea de a doua limbă de stat, dar și federalizarea Republicii Moldova ca soluție impusă de Moscova pentru conflictul transnistrean, cu înființarea unui parlament bicameral, și având drept consecință încetinirea proceselor de integrare europeană. "Timpul va arăta dacă această susținere financiară pentru Voronin, cu caracter cel puțin electoral, se va materializa până la urmă sau Guvernul va rămâne doar cu tonele de motorină obținute de Voronin în una din precedentele sale vizite la Moscova", a conchis Eugen Revenco, director de programe la Asociația pentru Politică Externă de la Chișinău.

Jurnalistul publicație moscovite *Kommersant* Vladimir Soloviov spune că liderii care se ceartă cu Occidentul devin automat prietenii cei mai buni ai Moscovei și în acest sens Kremlinul nu putea să nu ia act de declarațiile antieuropene făcute de Voronin în ajunul vizitei la Moscova. Potrivit lui, vizita lui Voronin la Moscova cu o lună înaintea alegerilor anticipate este o dovadă că Rusia mizează pe liderul PCRM. Soloviov, care este originar din Transnistria și urmărește cu atenție evoluțiile din Republica Moldova, a declarat pentru Europa Liberă că Voronin oricum s-a ales cu un bonus politic după ce i s-a oferit posibilitatea să participe la Moscova o ceremonie importantă alături de înalți demnitari de stat din Federația Rusă. Citând surse din administrația prezidențială și din Guvernul rus, Soloviov conchide că Voronin este mai convenabil grație aspirațiilor sale -

limpezi și destul de "previzibile" - spre deosebire de adversarii săi politici atrași în exclusivitate de polul occidental.

Totodată, Moscova încearcă să dea impresia că are și prieteni în spațiul CSI-ului, în special după cel mai recent scandal cu Lukașenko ce a încununat serialul în care au figurat anterior Turkmenistanul, Ucraina și, indiscutabil, Georgia. Lui Voronin îi este rezervat rolul de partener de nădejde al Kremlinului și astfel se explică tratamentul favorabil de care se bucură președintele moldovean, consideră Vladimir Soloviov.

Jurnalistul de la *Kommersant* spune că deși pe agenda acestei vizite de lucru nu figurează semnarea unor documente de natură să ofere soluții radicale pentru ambuteiaje de genul problemei transnistriene, Voronin s-ar putea să obțină niște dividende minime, pe care să le valorifice la alegerile anticipate.

În opinia lui Soloviov, Kremlinului nu i-au scăpat declarațiile lui Voronin ce au precedat vizita la Moscova. Întrucât, spune Soloviov, acei lideri care se ceartă cu Occidentul devin în mod automați prietenii cei mai buni ai Moscovei și invers, cel care vrea să arunce punți spre Occident, cade în dizgrație, cum a pățit-o Lukasenکو.

7. Interviu cu Eugen Revenco, Asociația pentru Politică Externă: Tribut de Devotament, Exces de Zel, Stil Buruienos în Dialogul cu Federația Rusă. Radio Europa Liberă. 22.06.2009.

Președintele Vladimir Voronin merge astăzi într-o vizită oficială la Moscova. Serviciul de presa al președinției anunță că potrivit programului vizitei, Vladimir Voronin va avea întrevederi bilaterale cu președintele rus, Dmitri Medvedev și cu premierul, Vladimir Putin, cu care va pune în discuție relațiile dintre Moldova și Rusia. Deși nu se știe cu exactitate, se presupune ca va fi abordat subiectul alegerilor anticipate din Moldova precum și conflictul transnistrean. Tot azi, Vladimir Voronin va depune flori la Monumentul Ostașului Necunoscut din Moscova, cu prilejul marcarii a 68 de ani de la începutul celui de-al II-lea Război Mondial, iar în seara zilei va reveni în Moldova.

Într-o declarație făcută în ajun, pentru presa rusă, președintele Vladimir Voronin și-a reluat acuzațiile la adresa României, Uniunii Europene și a opoziției. Liderul comunistilor a declarat că Uniunea Europeană ar fi ridicat o cortină de fier pe Prut, iar România corupe moldovenii cu pasapoarte românești. Voronin a mai spus că protestele de după 7 aprilie au fost „o revoluție a traditorilor”, iar Moldova urma să-și piardă independența, din cauza opoziției. Totodată, Voronin nu a uitat să sublinieze faptul că-și dorește un parteneriat strans cu Federația Rusă. Despre vizita președintelui la Moscova, discutăm cu Eugen Revenco, expert la Asociația de Politică Externă de la Chișinău.

Elena Cioina, Europa Liberă: D-le Revenco, este într-adevar necesar ca de fiecare dată când merge la Moscova Vladimir Voronin să ofere un interviu presei rusești în care să arunce săgeți otrăvite la adresa României? Este o atitudine de șef de stat, sau de lider politic aflat în campanie electorală, cum credeți?

Eugen Revenco: Plecarea la Moscova și lansarea unor mesaje urmărește probabil, în primul rând, de a pregăti terenul, fundalul, pentru discuții cu partenerii ruși. A le vorbi în limba pe care o cunosc și cu limbajul care le este pe înțeles, atât de categoric adesea formulat. Altceva este dacă e într-adevar necesar ca aceste mesaje atât de buruienos infectate cu invinuirii la adresa vecinilor sau a altor parteneri internaționali. Asemenea mesaje sunt inutile în oricare gen de comunicare și nu numai deocamdată în Federația Rusă. Nu ne rămâne decât să regretăm acest stil și să ne bucurăm că nu va rămâne multă vreme, probabil.

Valeriu Cater, Europa Liberă: D-le Revenco, putem să presupunem că Vladimir Voronin pleacă la Moscova în căutarea unei susțineri electorale. Dar cât de mult a avut de câștigat de pe urma susținerii pe care a avut-o în campania trecută?

Eugen Revenco: În campania trecută într-adevar a beneficiat de un transfer de imagine masiv, prin posurile de televiziune în primul rând din Federația Rusă, care sunt mai populare decât cele moldovenești. Regretăm! Și, în acest sens, ajutorul, susținerea – de altfel, în partea Federației Ruse n-a fost un efort mare, n-a făcut un pret

mare – dar pentru liderul de la Chisinau a constituit un aport esential. Nu putem sa-l evaluam in procente, dar putem spune ca multi dintre cetatenii Moldovei, fie ei vorbitori de romana, fie alolingvi – dar tot cetateni ai Moldovei sunt – privesc aceste televiziuni si imaginile de superprieten al Federatiei Ruse ca un vasal devotat, din pacate, cu siguranta i-au adus un beneficiu de imagine cel putin.

Elena Cioina: D-le Revenco, acum Guvernul de la Chisinau cauta nu doar sustinere electorala la Moscova, ci si financiara. Ce ar putea pretinde Moscova in schimbul banilor pe care ii va cere Chisinaul pentru, sa zicem, depasirea crizei?

Eugen Revenco: Prim-ministrul Greceanii a facut deja public ca in cazul acestei vizite se va discuta despre un credit pentru drumuri, infrastructura, posibilitati de liberalizare a comertului cu vinuri si alte produse din Moldova. Noi stim ca in ultima iarna, in decembrie, a fost un tender organizat de Banca Mondiala, tot pentru infrastructura, care insa a fost anulat din cauza autoritatilor de la Chisinau – cercuri informate din randul diplomatilor vorbesc ca anume presedintele Voronin a fost cel interesat – autoritatile au trucat acel tender si Moldovei i s-a refuzat creditul. Acum Federatia Rusa nu va pune conditii prea stricte, cum sa fie folosit acest credit, va lasa asta la discretia autoritatilor moldovenesti probabil fovarizarea devotamentului in continuare.

Valeriu Cater: Dar ce inseamna acest tribut de devotament despre care vorbiti? Cat de devotata trebuie sa fie Republica Moldova incat sa multumeasca autoritatile ruse?

Eugen Revenco: Mie mi se pare ca Republica Moldova adesea face exces de zel, limitandu-si interesele in dialogul cu Federatia Rusa, si se plaseaza ea insasi intr-o pozitie defavorabila, pe cand in relatia cu Federatia Rusa este nevoie de mai multa demnitate si de corectitudine, probabil in afaceri. Situatiile in care suntem acum a fost pregatita de mai bine de un an de zile. Ne amintim ca inca in vara anului trecut se vorbea de investitii in infrastructura cu conditia ca iata acum rezolvam conflictul transnistrean. Il rezolvam si iata vin banii din Federatia Rusa. Aceste spirite au fost alimentate de presedintele Voronin, dar vedem ca pana la alegeri n-a reusit sa aduca nici solutionarea, si nici sustinerea investitionala de care era nevoie. N-a reusit nici macar sa restabileasca in masura in care era anterior comertul cu vinuri si produse alimentare.

Elena Cioina: D-le Revenco, dar in general exista vreo sansa ca intr-o zi Moldova sa aiba o relatie de egalitate cu Rusia? Si in ce conditii s-ar putea produce acest lucru?

Eugen Revenco: Mie mi se pare ca Republica Moldova are o viziune deformata a Federatiei Ruse si nu prezinta interesele sale nationale simplu si clar. Nu a obtinut, inca, calitatea de partener credibil. Daca ne uitam anterior cum presedintele Voronin a negociat, vom vedea ca multi dintre cei care i-au fost prieteni acum ii sunt dusmani. Chiar si in acelasi interviu presedintele Iuscenko si Saakashvili sunt adusi ca exemple ale unor revolutii nereusite, dusmanoase, in timp ce in 2005 erau cei mai buni prieteni ai lui, la pregatirea pentru alegerile parlamentare.

In al doilea rand, daca ne amintim, cat de mult presedintele Voronin s-a grabit sa negocieze niste documente si cu acelasi Smirnov, dupa care a renuntat. Cu Federatia Rusa in 2003 a adus-o pana la punctul culminant, ca pana la urma sa renunte. Apoi cu Uniunea Europeana ... Acum pe 18 martie, plecand la Moscova unde a promis ca nu merge, dar a mers, a promis ca nu semneaza, dar a semnat. In acest fel, se transforma intr-un partener care nu este credibil. Intr-un partener care poate spune, dar nu o duce pana la capat. Ceea ce este important este ca Republica Moldova sa devina un partener credibil, mesajele pe care le transmite sa fie mesaje sustinute din interiorul societatii si aceste mesaje, cu care merge in afara conducerea tarii, sa fie implementate.

Valeriu Cater: Adica abordand relatia cu Rusia cu demnitate, vei obtine in schimb o atitudine similara? Asta vreti sa spuneti?

Eugen Revenco: Este evident. Dar dupa atata impact de imagine negativa, va fi nevoie de o perioada destul de lunga pentru a restabili credibilitatea in Republica Moldova.

8. Tratatul Moldo-Roman de Frontieră – un Tratat Tehnic pe care Oficialii de la Chișinău îl Politizează Inutil. Interlic. 19.06.2009.

Tratatul privind frontiera de stat dintre doua tari este in general un document tehnic prin care se reglementeaza evenimentele din jurul frontierei. Altfel spus printr-un astfel de tratat se stabileste modul in care se controleaza linia frontierei, dar si atributiile celor care lucreaza in acest spatiu aflat intre doua tari. De pilda in tratatul de frontiera semnat de Romania si Ucraina in 2003 se descrie in aproape 40 de articole felul in care cele doua parti se raporteaza la frontiera care le desparte, dar care pe de alta parte poate deveni destul de fluida. Este vorba intre altele despre atributiile imputernicitor de frontiera si ale Comisiei mixte de frontiera, acordarea de ajutor in situatii de urgenta sau modul de returnare a bunurilor sau animalelor care au trecut accidental frontiera.

Documentul reia principiile din reglementarile internationale in materie de frontiera pe cursurile de ape, asa cum au fost mentionate si in tratatul romano-sovietic din 1961. Doua tari isi reinnoiesc tratatele de frontiera dupa un razboi sau dupa modificari ale granitelor, survenite cum s-a intimplat si dupa caderea URSS, datorita dreptului popoarelor la autodeterminare. Primele modificari majore de frontiere din epoca moderna au avut loc dupa Primul Razboi Mondial, dupa ce au cazut marile imperii si dupa ce presedintele american Woodrow Wilson a enuntat principiul autodeterminarii.

Dupa al Doilea Razboi Mondial granitele s-au modificat din nou si de data aceasta Basarabia si Nordul Bucovinei au fost trecute in contul Uniunii Sovietice prin Tratatul de la Paris din 1947. Dupa dezmembrarea URSS, frontierele s-au schimbat din nou, iar noile tari aparute pe harta au fost nevoite sa-si reglementeze la rindul lor relatiile cu vecinii. Republica Moldova si Romania convenisera inca din 2000 asupra Tratatului privind frontiera de aproape 700 de km, dar dupa aceea Chisinaul s-a razgindit, iar negocierile au fost luate de la inceput. Acum doi ani cele doua parti cazusera de acord inclusiv asupra consemnarii ca documentul a fost redactat in limbile celor doua state, ocolind astfel elegant aparitia limbii moldovenesti pe un document international, dar oficialii moldoveni au fost din nou nemultumiti.

Fostul ambasador roman la Chisinau, Filip Teodorescu explica blocajul prin faptul ca diplomatii moldoveni insistau sa introduca in tratatul de frontiera mentiunea ca linia de frontiera intre cele doua parti a fost trasata in baza tratatului de la Paris din 1947. Oficialii romani argumenteaza insa ca este vorba de un tratat tehnic, pe care oficialii de la Chisinau il politizeaza inutil. Diplomatii moldoveni care au negociat tratatul au vrut probabil sa demonstreze printr-un astfel de acord ca actuala putere de la Chisinau ar fi reusit sa garanteze statalitatea tarii, ca si cum Romania ar fi pus acest lucru in mod direct sub semnul intrebarii. (Europa Libetă)